

*A szabadságban regenerálódik az ember***Tőkés László: „Megostromolták Temesvárt, de nem vették be...”**

Halottak napján találkoztunk, beszélünk legutóbb Tőkés Lászlóval és most, szilveszter előestéjén, délutánján igyekeztünk újra a „rebélis” lelkészhez. Kevesebb mint két hónap telt el az állandó fenyegetettségben, elszigeteltségben lopott temesvári találkozás óta. Akkor tehetetlenül hallgattuk a józan mérlegelést: „most már az erőszaknak kell következnie”. A prófécia teljesült, néhány nappal később gyilkossági kísérlet, halálos fenyegetések sora következett. És kevesen remélhettek, hogy a kilakoltatás, a száműzetés után, ez a fajta túlélés lehetséges. A cenzurázott szavak és gondolatok világában pedig álmodni sem mertek arról, hogy szabad emberként lépnek át a következő esztendőbe.

*folytatás a 4-5. oldalon***Tisztelt Honfitársaim!**

Köszöntöm Önöket az 1990-es esztendő első napján.

Boldog új évet kívánok a Magyar Köztársaság valamennyi állampolgárának, a határainkon túl élő magyaroknak, minden becsületes, jó szándékú embernek szerte a világon. Reménységgel és bizakodással, ha nem is minden aggodalomtól mentesen köszöntöm Önöket a XX. század utolsó évtizedének küszöbén, egy eseményekben, rég várt fordulatokban gazdag esztendő után.

1989 kiemelkedő év volt hazánk életében. Nagy és ígéretes történelmi átalakulást, mindenre kiterjedő, radikális reformfolyamatot bontott ki a társadalmi és az állampolgári akarat. Ezt azonban szinte a huszonnegyedik órában, az általános összeomlás közvétele vezérlésével szembesülve sikerült megtenni, s az új esztendőben gazdasági talpon maradásunkért és nemzeti méltóságunkért – a történelemben nem először – újra aggasztó körülmények között kell megküzdenünk.

A nagy átalakulásban súlyos teherként nehezdednek ránk négy évtized következményei. Kudarcot vallott a szocializmusnak kikiáltott gazdasági és politikai gyakorlat, mert szembefor-

Gondolatok...**Szűrös Mátyás újévi köszöntőjéből**

dult a valóság törvényeivel, a szabadság és az igazság általános követelményeivel, mert magával az emberrel került összeütközésbe. Kitartásra, megsokszorozott energiára van most szüksége a nemzetnek a politikai, az anyagi és erkölcsi romok eltakarításához, a demokrácia és a jólét megalapozásához. Kedvező körülmény, hogy Közép-Kelet-Európában sorra leomlottak a diktatúrák.

Szakadatlanul kérdezzük, hogyan és miért jutottunk idáig. Hiába rázzuk azonban indulattal az öklünket, és annak sincs értelme, hogy nap mint nap elpanaszoljuk balsorsunkat, sérelmeinket, a ránk telepedett idegen akaratot magunk és a világ előtt. A bölcs és haragmentes szembenézésnek, a józan számvetésnek lehet csak helye és haszna...

Európai nép akarunk lenni minden tekintetben.

A magyar társadalom előtt ma sorsdöntő választási lehetőség áll: képes-e visszailleszkedni a fő európai folya-

matokba, és fokozatosan felzárkózni a fejlődés élvonalához, vagy véglegesen leszakad, és hosszú időre a perifériára szorul. Nem mindegy – képletesen szólva –, hogy az európai ház melyik szobájában lakhatunk majd, nagyon megalázó lenne, ha az előszobában maradnánk, vagy akár a cselédszobába szorulnánk ki...

Szemhatárunk nem zárulhat le Záhonynál, Hegyeshalomnál, Rajkánál, Rószkénél és Biharkesztesnél azért sem, mert a kettős kötődés elvének következetes érvényesítésében látjuk a nemzetiségi sorban élő magyarság megmaradásának és fellendülésének egyik fő biztosítékát. Az új köztársaság a 15-16 milliós magyarság sorsáért visel felelősséget, bármilyen pártok, bármilyen koalíciók kormányozzák is...

Kedves Honfitársaim!
Türelemre és megértésre kérem Önöket.

Állítom és hirdetem, hogy az országnak van fizikai és lelkiereje, el-

szántsága a küzdelemre s az ésszerű áldozatokra még akkor is, ha sajnó minden porcikája...

Radikális fordulatra, gyökeres, demokratikus társadalmi változásokra van szüksége Magyarországnak, abban az értelemben is, hogy semmilyen párt, semmilyen erő se kerülhessen többé egyeduralmi helyzetbe. Jól működő, korszerű, rugalmas, a mérnököket, feltalálókat és a munkásokat nagyrabecsülő gazdálkodási szerkezetre van szükség. Jó költőkre és kereskedőkre, holtig tanuló papokra és bölcs földművesekre. Elégedett emberekre, akik jól megélik a teljesítményük szerinti jövedelemből, okos befektetések hozadékából; olyan országra, ahol létbiztonság és nyugalom van...

Megérdemlik a határainkon túl élő magyarok, mert megszenvedték, hogy szabadon érvényesíthessék emberi és nemzetiségi jogukat, hogy saját józan belátásuk szerint rendelkezzenek önön sorsuk felett. A Magyar Köztársaság mellettük áll!

Igaz tettekre szólítok és hívok minden cselekvő embert. Azt kívánom, hogy nemes törekvéseinket, hazánk útját kísérje áldás és béke, és legyen béke a Földön!

I. Amnesztia

Amnesztiát hirdet jelesen az új elnök északi szomszédságunkban. Ami tudvalevően megbocsátást jelent a bűnösök, pontosabban a megbüntetettek részére. Eppen ideje. Már-már azt hittük, hogy a dolgok rendje kizárólag az ép észből származó elgondolások és általában az emberiség egyetemes érdekeit szolgáló tettek megtorlásának fokozataiból tevődik össze, egy eltévelyedett fantazmagória jelszavaival alaposan megfűszerezve. Hát ennek vége. Hála az Istennek! Na, de mi történik azokkal, akiket a nagy sietségben elfelejtettek megbüntetni? Akiknek még senki sem nézett a körmére, mert voltak fontosabb dolgok is, például az ő félreállításuk, ami nem azonos a számonkéréssel, a felelősségre vonással, a kinek-kinek érdemei szerinti megbüntetésével. Mert például, aki aláírta odaát a bős-nagymarosi kettős nemzeti katasztrófa népgazdasági tervét, nem sorolhat ki azzal, hogy kérem csak játék volt, de megkövetem Önöket, és ezért kétszer egymás után én leszek a hunyó, horribilis nyugdíjért. Nem kérem, ez nem játék. A bűnösöknek felelniük kell odaát és ideát is, és el kell számolniuk, és meg kell bűnhődniük már csak azért is, hogy egyszer amnesztiában részesül-

hessenek, amennyiben nem követnek el közben újabb megdöglöttségűt.

II. Beduin kozmetika

Elnézve a mitesszereit, ugyancsak ráférne az arcpakolás. Ceausescu bukása után ugyanis nem vállalja már olyan egyértelműen a testvér titulust, pedig hárman esküdtek ők egymásra, nem egyszerűen elvtársakként, hanem testvéreként. ABC-sorrendben: Arafat testvér, Ceausescu testvér és Kadhafi testvér. Valamennyiük tanulmányt érdemlő szebbik felének bőre közül a líbiai számíthat a legszelebb körü érdeklődésre, merthogy ráfért eddig is és ráfér ezután is minden. A román testvért meg sem gyászoló beduin újban tiltakozik. Dehogy működött ő együtt a kondukátorral! A, soha nem képeztek ki arab kommandókat terrorcselekmények végrehajtására, szabadságharcok leverésére, fegyvertelen emberek halomra lövetésére, kórházak, mentőautók, segélyszállítmányok elleni támadásokra, Romániában sem, Líbiában sem. A korántsem hamvas arcú beduin a jelek szerint semmit sem

tanult a tripoliszi leckéből. És mint kotlós a döglött csibéjétől elfordult azonnal Románia népeinek önmaga által kikiáltott csalahatatlanságától, pontosabban halott szellemétől. Egy apróság: akkor tette, amikor majd egy hete bizonyosan tudtuk már, hogy a kondukátor az utolsót rúgta. Ejnye, ejnye beduin testvér! Ez a híres-nevezetes nacionalizmus? Csak úgy megjegyzem, hogy az efajta körökben a végtisztességre különösen nagy súlyt szokás helyezni. Lásd az amerikai és a klasszikus olasz maffia legnagyobb gengsztereinek temetése. Erre gondolván tünődtem el, hogy milyen jól mutatott volna a dáko-román testvér temetésén a beduin testvér, levitézlett terroristái és női testőrei gyűrűjében, feltéve persze, ha közben járt már a kozmetikusnál is.

III. Mégsem temették el Ceausescut?

Előállt a vén Márkus, levette fövegét, s három ujját feltartva térdben összeesve esküdött: esküdött az élő Istenre, utolsó napjára, örök üdvére,

csakhogy részesüljön a ladányi határban egy darab földre. Hamisan esküdött a vén Márkus és szavai nyomtákaént szörnyű átkot szórt önnön ősz fejére. Se földben, se mennyben ne lehessenek boldog, föld kidobja testem, ég kizárja lelkem, ama sebes örvény hánytorgasson engem! És fogott az átok. Hagyján, hogy meghalt aznap egy esztendőre, és hiába siratta négy harang, hiába dicsérte két pap, mint becses vendéget hiába kísérte sok nép, koporsóját kivetette a föld, a kútásó örvény, mert hamisan esküdött. Ennyi volt a bűne, nem több, Arany János balladájában, büntetését mégis elnyerte, méghozzá halmazati alapon, mert-hogy nem is az esztendeig tartó sorvadozás, nem is a sír szájának megnyílása volt a fő büntetése, hanem a föld és a víz elbelső kapuinak zárva maradása. De vajon remélhetik-e bírják és az ítélet végrehajtói, hogy a százszor hamis tanú és ezerszeres áruló testének maradványait nem veszi be a székelyföld és a regát, nem veti-e ki a Körös, a Maros, a Temes, a Bega? A híreket hallgatva egyre inkább úgy tűnik, hogy végre Dunának Oltnak mind nyilvánvalóbban egy a hangja. És ennek az érvényéhez nem hiányzik már a visszaható átok sem.

Vallató Géza

A VILÁG HÍREI

- Január elsején újabb egyezménytel gazdagodott a szovjet-amerikai katonai együttműködés: az ENSZ-nél történt bejegyzés után hatályba lépett „a veszélyes katonai tevékenység megakadályozásáról” szóló kormányközi megállapodás.

Az egyezményről 1988 októberében kezdtek tárgyalni, majd a tábornokok vezette küldöttségek hat ülészakot tartottak: három Washingtonban és három Moszkvában. Polémia nem volt, a múltbeli eseteket nem hánytorgatták fel egymásnak, a jövőre orientálódva készítették elő az egyezményt, amelyet végül is Moszkvában, 1989. június 12-én írtak alá.

- Helyi idő szerint vasárnap 23.00 órakor hangzott el a bukaresti rádióban és televízióban Ion Iliescunak, a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa elnökének „újévi köszöntője”. Közölte: a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa eltörölte a halálbüntetést, leállította a Ceausescu-diktatúra gigantikus beruházásait. A Duna-csatorna, az új constantai kikötő, a bukaresti új közigazgatási palota építését nem folytatják, a terveket felülvizsgálják.

Romániában márciustól bevezetik az ötnapos munkahetet.

- Romániában hivatalosan is bevezették a többpártrendszert. Az Országos Megmentési Front Tanácsa dekrétumot tett közzé, amelynek értelmében Romániában szabad a pártok és a politikai szervezetek működése. A pártalapítási törvény értelmében az alakuló pártoknak be kell mutatniuk alapszabályzatukat és programjukat. Kimutatást kell készíteniük vagyonukról, tiszteltetben kell tartaniuk az ország törvényeit és függetlenségét. Legalább kétszázötven taggal kell rendelkezniük. A törvény alapján nem csatlakozhatnak pártokhoz a nemzet-

védelmi és a belügyminisztérium alkalmazottai, a diplomáciai szolgálat tagjai, az állami rádió és televízió dolgozói.

- Letartóztatták és eltávolították a fegyveres erők állományából Julian Vlad tábornokot, a román állambiztonsági szolgálat, a Securitate parancsnokát - jelentették be egy vasárnap este kiadott közleményben Bukarestben.

A közlemény szerint letartóztatták három másik magas rangú Securitate-útszet is.

- II. János Pál pápa szilveszteri szentmiséjén kijelentette, hogy „1989. különlegesen fontos esztendő volt az egész emberiség, s főként Kelet-Európa számos országa számára, amelyek a szabadság és a nemzeti összetartozás új távlatait tapasztalhatták”.

„Az egyház - mondotta - amelynek joga és kötelessége a Krisztus iránti tanúságtétel ezekben az országokban, nagy örömmel él át, hogy újult erővel tudja kifejezésre juttatni hitét, s szabadon képes hirdetni az Evangéliumot”.

- Európai konföderáció létrehozását javasolta újévi beszédében Mitterrand francia köztársasági elnök a kilencvenes évekre.

Feltételül jelölte meg, hogy a konföderáció „csak akkor jöhet létre, ha a kelet-európai országokban megvalósul a politikai pártok pluralizmusa, a szabad választás, a képviselői rendszer és a tájékoztatás szabadsága”. „Készek vagyunk ennek megvalósítására, abban az ütemben, amelyet választanak” - mondta, de ugyancsak feltételül jelölte meg, hogy az Európai Közösség ezt megelőzően „abszolút módon erősítse meg közös szerkezetét, ahogy azt Strasbourgban elhatározta”.

- Jaruzelski lengyel köztársasági elnök az elmúlt év legnagyobb vívmányának országában a békés párbeszéd-

den és a kölcsönös kompromisszumon alapuló politikai megegyezés létrejöttét nevezte, ami példa lehet valamennyi kelet-európai ország számára.

A nehézkén ígérkező 1990-es esztendővel kapcsolatban a lengyel köztársasági elnök optimizmusának adott hangot, mert a kormány és a parlament óriási társadalmi bizalomnak örvend, mert Lengyelország közeli és távoli szomszédai segítőkész jóindulatára számíthat. A nehézségek leküzdéséhez Jaruzelski mindenképp kitartást kívánt valamennyi honfitársának.

- Yilmaz török külügyminiszter elégedettségét fejezte ki a szófiai kormány azon döntése fölött, amely lehetővé teszi, hogy a bulgáriai török etnikum tagjai ismét saját, muzulmán neveiket használhassák.

Mesut Yilmaz írásos nyilatkozatában kijelentette, hogy Ankara „több mint pozitívan” fog válaszolni a bolgár kormány lépéseire, amelyek helyreállítják a török nemzetiség jogait.

- A litván minisztertanács bejegyeztette az önálló státusú Litván Kommunista Pártot, és bejegyezték a Litván Demokraták Pártját is - jelentette a Szovjetszkaja Roszija.

Az eszt parlament decemberi ülészakán tárgyalta az alkotmány 6. cikkének módosításáról, az SZKP vezető szerepének törléséről. A tallinni hatóságokhoz már több párt, így a szociáldemokrata, a függetlenségi párt és más szervezet is benyújtotta bejegyeztetési kérelmét.

Rigában is működőképes szervezeteknek tekinthető, a szociáldemokrata párt, mely az elmúlt években sem szüntette be működését, hanem külföldön tevékenykedett. Néhány hete azonban - hosszú szünet után - megtartotta első kongresszusát lett területen, a népszerű tengerparti üdüllőhelyen, Jurmalában.

Gorbacsov üzenete

A Szovjetunióban folyó peresztrojka legnehezebb esztendejeként, a világpolitika szemszögéből viszont igen eredményes, a hidegháborút lezáró évként értékelte 1989-et újévi üzenetében Mihail Gorbacsov. Együttal nyilvánvalóvá tette országa számára, hogy a következő év sem ígérkezik könnyűnek.

A szovjet vezető az ország lakosságához szólva annak a véleményének adott hangot, hogy a nehézség nem egyszerűen a gazdasági reform feszült menetével, az ellátási helyzet romlásával magyarázható, hanem a tömeges munkabeszüntetésekkel, a rend és a fegyelem hiányával, és a nemzetiségi viszonyok aggasztó kiéleződésével.

- Bármennyire nehéz volt 1989, nem csupán keserűséggel búcsúztatjuk - hangoztatta a főtitkár-államfő. Kiemelte, hogy a közös európai otthon gondolata utópiából realitás távlatiá vált az elmúlt év során, s eltűnőben van Európa háború utáni megosztottsága.

Gorbacsov külön is méltatta a kelet-európai, így a berlini és a szófiai, a prágai és a bukaresti változásokat (Budapestet és Varsót nem említette meg), amelyek megtétele szerint „óriási erővel támasztották alá a szocializmus demokráciával való egyesítésének szükségességét.” Sikereket kívánva ezen az úton, országa támogatásáról biztosította a baráti államokat.

Gorbacsov végezetül a peresztrojkat támogató erők összefogására, határozottságára és keménységére, ugyanakkor türelemre, józanosságra és emberségre szólította fel honfitársait.

Vöröskereszt-összesítés

A Magyar Vöröskereszt Országos Központja összegezést adott az elmúlt napokban Romániába indított segélyszállítmányokról, akciókról. Eszerint eddig, a központi raktáron át, mintegy 200 tonna segélyszállítmányt indítottak útnak, további 200 tonnát küldtek a megyei és a városi vöröskereszt vezetőségek szervezésében, mintegy 50 tonna gyorssegély pedig repülőgépen jutott el Romániába. A konvojok gerincét kezdetben főleg személygépkocsik, később azonban egyre inkább a teherautók alkották, újabban pedig mindinkább a vasúti szállítás lehetőségét igyekeznek kihasználni. Miután nagyon sokan a személygépkocsik fuvarozást ajánlották fel – s így van ez most is –, mindenki jó szándékát immár nem tudják igyébe venni. Folyamatosan megkeresik a jelentkezőket és ahogyan a szállítási igények jelentkeznek, úgy használják majd föl a magánautósok segítségét.

Rendkívül sokszínűek a vállalkások a vöröskereszt összesítése szerint. Mintegy 3000 család vállalná el szívesen rövidebb, hosszabb időre, romániai gyerekek üdültetését. Nagyon sokan közreműködnek a szállítmányok rakodásánál, továbbításánál, mások több napos telefonüveget

tartanak, vagy a rádióközpontokban dolgoznak, segítve a küldemények célbajuttatását. A Vöröskereszt központjában eddig mintegy 10 millió forint készpénz-felajánlásról tudnak, ám ez az összesítés nem tekinthető véglegesnek, hiszen nagyon sokan a helyi szervezethez juttatták el adományait, és ezek a tételek egyelőre nem szerepelnek a központi kimutatásban. Sokan közvetlenül kezdeményezték a segítségnyújtást, amit központilag nem is tudtak koordinálni.

A magyar és a román vöröskereszt központi szervezete már felvette a közvetlen munkakapcsolatot, a magyar küldemények azonban rendeltetési helyükre jelenleg is úgy jutnak el, hogy a konvojok vezetői a helyszínen tanulmányozzák mire van szükség egy-egy nagyobb kórházban, közintézményben és ennek nyomán adják a jelzéseket az utánuk indulóknak. Számos romániai nagyvárossal alakult így ki rugalmas és jó kapcsolat, nem mondható el ez viszont a kisebb településekről. A magyar konvojok ezekben nem állnak meg, mivel a hivatalos fogadóhálózatot itt még nem szervezték meg, ennél fogva nem tudják garantálni, hogy valóban a legjobban rászorulóknak jut el a küldemény.

„Kultúracserevel”, az anyanyelvért

„...a magyar kisebbségi politika példás”

Az NSZK-beli Baden-Württemberg tartomány Dunaisváb Kulturális Alapítványa, (Donauschwäbische Kulturstiftung) fő feladatának tekinti a magyarországi német kapcsolatok szélesítésén túl, a meglévő német (sváb) kultúra megővését Magyarországon – tudhattuk meg Gustav Wabro államminisztertől, az alapítvány tanácsának elnökétől. A továbbiakban Wabro arról is szólt, hogy a hazánkban élő német ajkúak anyanyelvének ápolását és fejlesztését elsősorban a rendszeres, ún. „kultúracsere” biztosíthatja. A tartomány vezetése 2 millió DM-es alapítványtökével segíti a magyar vezetés példás kisebbségi politikáját. Ez a politika Magyarországon, a német nyelv iránti fokozott érdeklődésben is megnyilvánul. Az alapítvány ügyelt arra, hogy a szövetségi és a magyar vezetés összmegteremtődjék a téren, hogy a német kisebbség kulturális és nemzeti identitását saját hazájában őrizhesse tovább. Az alapítvány alig múlt egy esztendő, de már egy egész sor tervet realizált. Például: a községi partnerkapcsolatok terén, az óvodai nevelők csere-hospitalása tekintetében, az általános és szakiskolák tanárai és tanulócsoportjai közti viszony megteremtésében. Partnerkapcsolat keretében a tübingeni egyetemen a dunaisváb történelemmel és földrajzzal foglalkoznak, míg a magyar fél a Pécsi Állami Archívum, a tudósok, kutatók „cserejében” áll igen előkelő helyen. Ami pedig minket újságírókat illet, Wabro úr elmondta azt is, hogy a MUOSZ-szal karöltve tervbe vették egy magas nyelvi szintű újságíró-cserekapcsolat realizálását is. Ennek keretében a magyar-német szerkesztők tapasztalatcsereje is lehetővé válik.

A német kultúra további ápolását szolgálja a német nyelvű bemutatószínpad, a Deutsche Bühne, további hatékony támogatása is. Önálló színpaddá kell kiépíteni, állandó társulattal – tartja az államminiszter. Kívánatos egy dunaisváb centrum létrehozása. Ennek székhelyéül Szekszárdot jelölte meg Gustav Wabro. Végetül elmondta, hogy Baden-Württemberg a továbbiakban is teljesíteni fogja küldetését, s tovább építi Magyarországgal a „délnyugat történelmileg növekvő kulturális védelmét.”

– B. B. –

A Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája üzenete

Kedves Barátaink!

A magyar független szakszervezetek örömmel üdvözlük Románia népeinek forradalmát.

Hisszük, hogy hősi szabadságharcotok visszavezeti Romániát az európai népek közösségébe, és annyi megaláztatás, nélkülözés és szenvedés után végre az emberi és szabadságjogokat maradéktalanul tiszteletben tartó intézményeket és államberendezkedést hozhattok létre.

Számunkra – független szakszervezetek tagjai számára – a szabadságjogok közül is az egyik legfontosabb a szabad szervezkedés joga és meggyőződésünk, hogy egy demokratikus jogállam elképzelhetetlen demokratikus szabad szak-

szervezetek nélkül. Külön öröm tehát számunkra, hogy a forradalom még éppen csak csituló csatazajai idején már hírvitvettük a szabad szakszervezetek szerveződését.

Kedves romániai dolgozó testvéreink! Köszöntünk és egyben biztosítunk benneteket szolidaritásunkról, felajánljuk segítségünket, tapasztalatainkat. Számíthatok ránk!

Reméljük, hogy már a közeli jövőben szoros együttműködés jön létre a magyarországi és a romániai független demokratikus szakszervezetek között. Keressetek minket!

Cím: FSZDL Budapest 114., Pf 526, H-1538, Tel.: 36/1-14-28-438.

Magyar kiadásban az „amerikai” Kisbojtár

Hat évtized után magyar kiadásban is megjelent Finta Sándor ithon már-már elfelejtett remekműve, a Kisbojtár. Az élvezetes és néprajzi szempontból értékes elbeszélésben a szerző fiatalkori pásztorélményeit írta le rendkívüli eredetiséggel.

Az Amerikába kivándorolt, s szobrászként világhírnevet szerzett művész gyermekéveit a Túrkeve melletti Ecsepusztán töltötte mint bojtárlegény. A pusztai élővilágát, egy tizenéves fiúcska kalandjait és felfedezéseit bemutató történetet Finta Sándor már felnőtt fejjel Amerikában írta meg angol nyelven. Elsőként a Target című ifjúsági lap közölte folytatásokban, s miután az olvasók gyorsan megkedvelték a bojtársztorit, a New York-i Harper és Brothers Kiadó könyvalakban is megjelentette. Magyar nyelvű változata az amerikai magyar reformá-

tus egyesület jóvoltából született 1940-ben, a kun pásztorvilág ízes beszédét is jól tükröző fordítás Daróczy Sándor főesperes munkája.

A művet akkor az amerikai magyarság ifjainak figyelmébe ajánlották az óhazáról szerzett ismereteik gyarapítására.

Déván is...

Szombaton a koraesti órákban Déván is megalakult, a Magyar Demokrata Szövetség ottani szervezete. Kétszáz fő írta alá a belépési nyilatkozatot – tudtam meg E. Lászlótól, a szövetség egyik aktivistájától, aki teljes nevének kiírásához nem járult hozzá! Belépők száma, ismerve az ott élő valamivel több mint 8 ezres magyarság „összetételét” igen biztató. A 27 tagú városi vezetésben 2 fő a magyar, ami szintén jó aránynak számít, a mintegy 70 ezres lakosságú Déván. A városban helyreállt a rend, a demokratizálódás jele az MDSZ létrejötte is – fejezte be villáminterjúmat E. László. „Köszönünk minden segítséget, ezután többször is találkozhatunk majd!”

– Bayer –

Japán segély – illúziók nélkül

Japán lapjelentések szerint a magyar kormány által a tokiói kormányhoz közelmúltban eljuttatott konkrét segítségkérési csomagterv messze túllépi azt a keretösszeget, amit a japán kabinet erre a célra jóváhagyott.

Valószínű, hogy a magyar vezetőket csalódás éri majd, amikor Kaifu Tosiki miniszterelnök magyarországi látogatása alkalmával csupán azt a segítségnyújtási programot ismerteti majd, amely egy 50 millió dolláros keretnek a kisebb része. Az összeg nagyobb hányadát ugyanis a Lengyelországnak nyújtandó élelmiszersegélyre fordítják majd és ami marad, azon Varso és Budapest osztozik. Magyar részről környezetvédelemre és szakemberképzésre kívánják fordítani az összeget. Mindezt a The Daily Yomiuri című japán lap közölte szombaton, címloldalán.

A szabadságban regenerálódik az ember

folytatás az 1. oldalról

Kevés reményünk volt, hogy Menyőben érjük a lelkeszt. A pár száz lelkes falut térkép nem jelöli, útjelző táblát is hiába keres az idegen. Amikor az új lelkipásztort idekényszeríteték, túnt el az út mellől az egyetlen támpont. De az emberek segítenek, a község neve mintha varázsszó volna. Egy fiatalasszony tudni véli, hogy Kolozsváron van a tiszteletes úr, közlékeny férfiú siet lassító autónkhoz és mindjárt mondja Bukaresten érhetnének utol Tőkés Lászlót, más szerint már visszatért Temesvárra. A tengelytörő földúton közeledik felénk. Szilágycsehbe tart két fegyveres kísérőjével, a Romániai Magyar Demokratikus Szövetség helyi szervezetét alakítják meg a tízezres kisvárosban. O az ünnepi szónok.

– Pál apostolnak a Golgotabeli gyülekezethez intézett levelét idézi: „a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg és ne kötelezzétek el magatokat ismét a szolgágnak igájával”. Ettől fogva nem instancizunk, nem kérincselünk, a megadott szabadság birtokában kell eljárunk. A szolgágnak igáját nem vesszük többé a nyakunkba – rég elfeledett, megrendítő szavak és a lelkipásztor intelme, aggodalma:

– A bizalmatlanság nehezen szűnik, mint tavasz idején a téli fagy. Eddig sugdósva beszéltünk, elfojtottuk igazunk szavát, mert nem tudhattuk ki a bérenc, besúgó. „Nem mondhatom el senkinek, elmondom, hát mindenkinek” – Ha egy, amit mondunk, egy amit gondolunk, nincs mit besúgni, a bizalom olyan, mint a világosság. S a világosság elűzi a sötétséget.

A mindennapi betevőért külön, nap mint nap megküzdő emberek talán

csak sejtik, hogy mit jelent az Európa Ház emlegetése, az a jövő, amit a Duna mentén, közelebből a szeretett hazában, Romániában kell keresni a magyarságnak. Szilágycseh csepp a tengerben, mondotta Tőkés László távlatot is sejtve ott, ahol szülészorvos nélkül jönnek világra a gyermekek, értelmiségét, hitét veszítette a közösség. Az életosztón, a természet, az emberi nem regenerálódó képessége napok alatt lelkesedéssel töltötte a nemrég megadó, félrefordított tekinteteket. De vajon sejtette, remélte-e, hogy percek alatt megindul a föld?

– Ott hagytuk abba Temesváron, hogy most már az erőszaknak kell következnie... – a menyői lelkészlakás parányi szobájában végre sikerül magunkra maradnunk. Vagy húszan zsúfolódtunk a szerény hajlékban, a francia televízió stábjá forgatott és a presbitériumot is összehívták. A világ szeme Menyőn és Románián.

– Amikor én ezt mondtam, nem is tudtam reálisan elképzelni, hogy mi is állhat ez az erőszak. Csak az ember a hetedik érzékével érzi és meg tudja fogalmazni elméletileg, hogy mi következik. És aztán minden számításunkat és elképzelésünket meghaladták azok az események, amelyek azután következtek. Mára teljes bizonyossággal egy nagyméretű, kiszámított, hosszú távon előkészített hatalmi erőszak körvonalait bontakoztatták ki. A régi rezsím átgondolt provokációját a magyar nemzetiség, az egyházak, értelmiség ellen.

– Ugyanúgy nem volt kiszámítható mindaz, ami ezután következett.

– Úgy érzem, hogy az eseményeknek a forgatókönyvét –, hogy ilyen „modernül” fogalmazzak – a Jóisten

írta, hiszen lépésről lépésre, mozzanatról mozzanatra ki lehet mutatni azt, amit népiesen úgy mondanak, ember tervez, Isten végez. Mint, ahogy én sem álmodtam, hogy forradalmi hőssé válok és táborok fogad, külön meetinget rendeznek és hősnek kijáró beszéddel köszöntenek.

Pedig én még mindig egyszerű református lelkipásztornak tartom ma-

gam, aki rendkívüli körülmények közé jutott.

– A francia riporter egyenesen Önnek szegezte a kérdést, vajon a forradalom hőseként emlékeznek-e majd a történelemkönyvek kiállításáról?

– Két oldalról közelítem ezt. Egyfelől vannak tények: a temesvári református templom elől indult a tüntetés-sorozat, ami az egész országra kiter-

„Szolgásgunk igáját nem vesszük nyakunkba”

Az út végén Menyő

jedt. Akarva-akaratlanul szerepem volt a forradalmi mozgalom megindulásában. Nem érzem magam hősnek a szó hagyományos értelmében. Ez inkább egyfajta attitűd, Kleist Kolhaas Mihályához hasonlítom, aki megveszekedett küzdött az igazáért. Én olyan magatartást tanúsítottam, az egyházi és állami hatóságokkal, kilenc hónapon keresztül nem hagyva az igazságunkat, ami a maga nemében páratlan volt. Halálos fenyegetésben éltünk, ostrommal foglalták el az egyházat, ez az attitűd olyan értelemben hősies, amennyiben rendhagyó.

– Ennek a heroikus emelkedésnek hol látja a végét, milyen szerepet szán magának a közéletben?

– Túlhaladtam azon a ponton, ahol még én tervezhetek. Egyházmentést, tiltakozást tervezhettem, de a tüntetés pillanatától, amikor a fellekesült és öntörvényű tömeg úgy rángatott fél óránként az ablakhoz, nem tehettem, hogy ne menjek. Tehát rendelkezett velem a tömeg. Utána rendelkezett velem a hatalom, a Securitate, most rendelkezik velem Isten után a történelmi helyzet, a népek az akarata.

– Mégis hol érezné jól magát?
– Mindenképpen az egyházban érezném jól magam és ne vegyék szereptelenségnek, vezető egyházi tiszt-

A francia 1-es csatorna stábja Menyő határában

ségben, ahol sokat tehetek. Ahogy Ézsaiás próféta mondja, a régi romokon megépül az élet. Valahogy így, mert az egyházrombolás ugyanúgy érthető a falvakra. Az egyházrombolás fő diktátorai, elsősorban Papp László váradai püspök megbukott, a papsága tegnap, (december 30-án – szerk.) döntött erről, engem vezető tisztségre javasoltak, az már más kérdés, hogy ugyanez a papság korábban hogyan viszonyult hozzám, milyen magatartást tanúsított.

– Mit csinálnak ma az egykori behódolók, lapítók, az „alkalmazkodó” renegátok?

– Ezt elmondtam tegnap az ő közösségükben is, ahol szép számban voltak opportunisták, a püspök kiszolgálói. Ahogy nem vettem magamra a gyalázatot, a dicsőséget sem veszem magamra. Mindig azt tudtam, hogy mit kell tennem, és igyekszem megmaradni, ugyan a dicsőség kísértése nagy, viszont igyekszem megmaradni a tettek színterén.

– Lesz-e leszámolás, ilyenkor gyakori tisztogatás?

– A már említett egyházi gyűlés arra az álláspontra jutott, hogy nincs szükség tisztogatásra. A tisztújításoknál mindenképpen kihull a férgese, a bizalmatlanság kirotálja őket, nem érdemes bemocskolni magunkat a bosszúnak még az árnyékával sem.

– Egy szétzilált, mesterségesen tönkretett társadalom milyen gyorsan regenerálódhat, nyerheti vissza tartását?

– A szabadság körülményei között rendkívül hamar regenerálódnak az emberek. Bízatóak a mai kezdemények, ha csak nem történik valami opportunista pálfordulás. Számítunk és hazavárjuk külföldre szakadt testvéreinket. Ilyen üzenetet már küldtünk.

– Jó kezekben látja ma az országot, vagy ez a vezető gárda egy közbülső állapotot jelent, személycsere lesz a jövőben?

– Nem lesz személycsere, csak kiegészülés. Ott van a román értelmiség színe-java, biztató emberek, kezdve Iliescu elnökkel, magányos ellenzékiekkel, színészekkel. Forradalmian és spontánul kerültek a vezetésbe, már

Az elmúlt évtizedek átkos reflexe

csak a szakirányú kiegészülés hiányzik.

– Meddig maradnak Menyőben?

– Várjuk, hogy visszatérhessünk Temesvárra, várnak bennünket, de ez egyelőre veszélyes volna. Szeretnék egy rendkívüli nagyhetet rendezni, karácsony nagyhete óta vagyok távol. Szeretnék egy igazi, évkezdő nagyhetet az új élet nyitányaként. Ott fog zárulni a kör: megostromolták Temesvárt, de nem vették be.

Takács

Zsuzsa

és

Kapfinger

András

riportja

Aki Szilágymenyőre vigyáz...

Tőkés László Szilágycsehi polgárai előtt

A PM nem
kegyosztó intézet

Az vállalkozzon, aki bírja idegekkel?

Adalékok a „segítő” támogatásból

Bevallom, csodáló figyelemmel kísérem sorra azokat, kiknek a bárminemű vállalkozásban be (és nem el) fektetett pénzükkkel (inkább milliókról van most szó) arányos a szellemi értékük is, nemszólva a bátorságról és pláne az idegrendszerről.

Régről figyelem a Szekszárdi Szigma Építőipari Kisszövetkezet fejlődő tevékenységét, s az most nem reklám, ha azt mondom: példaértékű amit kategóriájukon belül tesznek. De mert gondolnak a jövőre is, hogy az eredményességük forintosítva is egyre gyarapodóbb legyen, nem röghöz kötötten csak építeni, tenni akarnak mást is, amire – úgy vélik – lehetőségük, joguk van. Azért így egyszerűen nálunk a dolgok közelítően sem mennek, erről győz meg – adaléknyi történeteivel – valamennyiünket a szövetkezet elnöke, Heiman János.

Első adalék

Adott egy szervezet, egy párt – mellékes melyikről van szó – és valutával, márkával hajlandó vásárolni különböző híradástechnikai berendezéseket. Adott a berendezéseket gyártó magyar vállalat, de a párt közvetlenül nem vásárolhat, így lebonyolítónak a Sigmát kérte egy kikötéssel: a berendezéseket forintért vegye és márkáért adja azt nekik tovább. Arra jogszabály viszont nincs, ami a Sigmát jogosítaná a valuta átvételére bármelyik itthoni gazdálkodótól. Nincs mit tenni, engedélyt kell kérni, s a gond szűnni fog – diktálja ezt az egyszerű, és a jőzán paraszti ész. Telefont a kézbe! A vonal végén a Pénzügyminisztérium osztályvezetője készséggel, bájjal – hölgyről lévén szó – közli, ilyen engedélyt azt a házat ahonnan ő beszél még nem hagyta el. Az elnök rögtön rá kérdezett: ez azt jelenti, hogy ezután sem hagyhatja el? Szó a szót követte, az utolsó után derült ki, hogy kérelem ami szükséges, s arra a válasz hat héten belül megadatik. Az osztályvezetőt nem hatotta meg az érv, miszerint az üzlet annyi idő után már nem az! Kíváncsi ember az elnök, gondolta megkérdezi a minisztert, a Békesi urat, mit szól mindehhez. A Békesi úr éppen tárgyal, de titkára hajlandónak bizonyult meghallgatni a problémát, csak éppen úgy tett, mint aki abból semmit sem ért. Levél írására buzdított ő is és adta azon szervek címét, akik a jogszabályok értelmezésével, magyarázatával foglalkoznak, jó pénzért. Az elnök hiába állította, nem a szabályok értelmezésére kíváncsi, a titkár úr erre hivatali zubbonyt öltve közölte: mi lesz ha ebben az országban mindenki márkát akar fizetni, itt a fizetőszék a forint! Nem kegyosztó intézet a PM! Mire az elnök újfent közölte: a szövetkezetnek kereskedelmi joga az van, engedélyt a valuta (márka) elfogadására kér. Abból haszna az államnak lehet, a Szövetkezet is forintot kaphat kézbe...

Az 50 000 márkás üzlet még nyitott, a hozzájutási ügyintézés szintűgy lezáratlan...

Második adalék

Gondolkozott a Szigma, kitalálta: elfogadja az ajánlatot, vásárolnak kamionokat külföldről, aztán átadják a fuvarozást vállalkozóknak. Így tőkés exportra a termékük kiszállítása nemhogy biztos, de irányíthatóbb, mi több, olcsóbb is lehet. Engedélyt kérni ezúttal a Kereskedelmi Minisztériumtól kellett. Október 25-én kért a Szövetkezet 10 db. 3-4 évet használt – szakemberek igazolták, hogy a kamionoknak az új Rábánál jobb a műszaki állapota –, 30-50 000 DM-be kerülő kamion behozatalára. Az természetes, hogy a lépcsőfokokat meg kellett jár-

ni, kezdve ugye az előadó elvtárs-úrral, a legmagasabb illetékesig. A kérelmet szépnek, de tartalmát tekintve kevésnek ítélték. Kell egy – közölték – melléklet is, amiben az szerepel: ki az ki vásárolja a kamiont és az készítsen gazdaságossági számítást is, amiből kitűnik, ennyi és ennyi kilométert megy egy évben, ennyi és ennyi valutát termel... és így tovább. Hát ki az az „ökör” – tette föl a kérdést az elnök – aki a még nem létező üzletre, a nem létező autóra (amit még nem is látott) ad nyilatkozatot, arról nem is szólva, hogy aki tulajdonképpen még az égvilágon kívül semmit sem tud, de különösen el pénzeszközt az esetlegesen megvalósuló üzlethez? Hát mi ez...? Hozzáértő, a kis- és nagykapukat jogi értelemben jól ismerő jogász kapta feladatul a további ügyintézés, ami időben november 30-ig húzódott anélkül, hogy egy lépést haladt volna. Az elnök jelentést kért a jogásztól, s már a miniszterhez készült, közölni a csigavontatásos ügyintézésről a véleményét. December 8-án született döntés, hogy meglesz az engedély, egy-két nap után küldik, bár hihetőségét az kérdőjelezi, amiért az i-re a pontot ceruzával tették... egy-két adat kell még – mondták. Az ügynek feltétlenül érdekessége, hogy csak ilyen engedély az országban nem egy, több tucat van kiadva minden kikötés, igazolás nélkül, még meghatározatlan autó darabra is. Mire lehet ebből következtetni? – kérdezte önmagától az elnök, s adta a gyors választ is: olyan nincs, hogy az egyik szerv igen, a másik nem kap engedélyt! Hacsak...?

Azt hihetik ily esetben üzletfeleim, szélhámos vagyok, ha ez igaz nem én, a minisztérium az, hisz azon keresztül bonyolódik minden ügylet! (nem elírás, ügylet és nem üzlet, mert üzlethez érzék is kell!)

Harmadik adalék

A Szigma megpróbált – mint sokan mások – használt gépkocsikat vásárolni nyugati államokban, itthon aztán valutáért értékesíteni. Mondanom sem kell, az eljárás engedély szerzésével kezdődött, tárgyalás a minisztériumi illetékessel, aki még a nem is garantált megadott engedély előtt import illeték kötelezettséget írt elő, 1%-át az igényelt valutaösszegnek. Ennek értelmezése: ha nincs engedély, a pénznek is fuccsoltak. A kért 300 000 ft befizetését a Szigma teljesítette. Igen ám, de jött a nem várt áfa, az adó emelés! Az üzlet így már nem üzlet! Levél az APEH-nek, abban az illeték visszakövetelése, de az APEH közölte, hogy illetékességéből a kérvényt a Kereskedelmi Minisztériumnak küldte, ahol „illetékességéből” félretették azt, s ha onnan elutasító a válasz, a Szövetkezetnek egy a lehetősége, perre megy. Hacsak...? A, azt viszont én nem hiszem!

A bevezetőben említettem miért figyelem csodálóan a vállalkozót, de a fenti adalékok megismerése „csodálatomat” a vállalkozást segítő hivatott szervekre is ráirányította. „Csodálatom” a még ősi módszerek kuszán burjánzó mivoltát, hogy miért kell engedély az engedélyhez, hogy miért nem a becsületes, szándékaik szerint is a jó ember van tisztelve, miért a korrupt, a becsstelen jut inkább érvényre, pedig hitellel vallom, a becsületes ember a több e honban. Félek attól, a „felső” kényszer még képes lesz és megbontja az arányt. Hány adalék ismerete kell még ahhoz, hogy ne csak a szavak, a tettek is segítsék azt, aki még ma, sőt holnap is bátor, kemény idegzetű és vállalkozni akar, hiszen azé a jövő, mit ott fent folyvást hajtogatnak?!

A PM nem kegyosztó intézet – mondja az illetékes.
Akkor mi az amit (el)oszt, és meddig még?!

Petőfi László

A kulcs a lábtörő alatt, a bot a közjegyzőnél

November végén az országgyűlés határozatot hozott arról, hogy ebben az évben összesen százmillió forint költségvetési támogatásban részesíti azokat a pártokat és más politikai szervezeteket, amelyek ezt igényelték. A pénzt csakis annak a megtakarításnak a terhére folyósítják, ami az eddigi állampárt és társszervezetei költségvetési támogatásának csökkentéséből adódott.

A határozatot megelőző tárgyalásokon élénk vita folyt arról, mi legyen a támogatás mértéke. Nyilvánvaló volt, hogy amíg a pártok szabad választásokon még nem méretnek, addig a rájuk eső szavazatok száma helyett csak tagjaik száma lehet irányadó ehhez. Az ám, csak hogy a legtöbb érdekelt nem volt hajlandó hitelesített adatokat közölni a taglétszámról. A Magyar Demokrata fórum és a Szabad Demokraták Szövetsége ugyan üdvös kivételt képezett és kész lett volna közjegyző elé tární tagnyilvántartását, de számos más párt vonakodott követni ezt a példát. Ezek úgy érveltek, hogy tagjaik személyiségi jogait sértené, ha kívülállóak betekintnének a kartotékokba. Ez az érv

ugyan nem állja meg a helyét, hiszen – ugyanúgy, mint a népszámlálási adatok esetében – megfelelő garanciákat lehet adni arra, hogy a párttagságról szóló adatokat senki se használhassa fel jogtalanul, de a többség mégis elzárkózott attól, hogy a támogatást ne pusztán a bementott taglétszám szerint állapítsák meg.

A Szabad Demokraták Szövetsége november 29-én a miniszterelnöknek küldött üggyvői nyilatkozatában jelentette be, hogy erkölcsileg és politikailag aggályosnak tartja az országgyűlésnek a fenti értelemben meghozott döntését, és közölte: változatlanul kötelezőnek ismeri el önmagára az Ellenzéki Kerekasztal korábbi határozatát, mely szerint a működési támogatásból csakis igazolt taglétszám alapján részesedhetnek a pártok. Ezért november elsejével lezárta tagjegyzékét önkéntesen közjegyzői letétbe helyezi, hogyha majd létrejön az

Állami Számvevőszék, az megtekintesse.

A parlamenti határozat értelmében ugyanis az Állami Számvevőszék feladata lesz a pártok által bementott taglétszám-adatok ellenőrzése. Utólag. A határozat még az ellenőrzés módját és az esetleges szankciókat sem szabta meg, ezeket később kell megállapítani. Így hát nem bizonyos, hogy a pártoknak akár utólag is okmányszerűleg kell-e igazolniuk taglétszámukat, melynek alapján esetleg sokmillióss összegekhez jutnak a közpénzekből.

Olyan könnyelmű szabályozás ez, ami sok pénzükbe kerülhet az adófizetőknek. Ha egy háziasszony kiírja a lakása ajtajára, hogy „kulcs a lábtörő alatt” és ezután kifosztva találja otthonát, csak a saját könnyelműségét bánhatja. De miért kell közpénzeket, milliós összegeket hasonló könnyelműséggel kockáztatni?

A Reform című hetilap december 15-i száma részletesen ismertette a Magyar Nemzeti Kereszténydemokrata Munkaspárt esetét. Ez a párt, mely 4,8 millió forintot igényelt a költségvetésből, csak egy börtönviselt szélhámos fantáziájában létezett. Gyatra szélhámoságnak bizonyult a Magyar Kereszténydemokrata Párt is, mely mögött egyetlen személy, egy kisszerű kalandor húzódott meg.

Nem akarom hinni, hogy más pártokról is kiderülhetnek hasonló otrombaságok, de azt azért el tudom képzelni, hogy némelyik – merőben hazafias büzgalomból – jogtalanul veszi igénybe a támogatást az állami kasszából, vagy aránytalanul sok pénzt ügyeskedik ki magának. Vajon vissza lehet-e majd fizettetni? Be lehet-e hajtani efféle követelést egyik-másik szervezeten, kivált az olyanon, melyről ma jószerint csak annyit tudni, hogy neve van?

Erre az esetre talán célszerű lenne közjegyzői letétbe helyezni egy kelőhően hitelesített husángot. Azzal ütethetik majd a füstté vált pénznek nyomát.

Szent Ferenc szegényei Szegeden

Magyarország második legrégebbi műemlékét ismét eredeti rendeltetésének megfelelően használják. Harminckilenc év után visszakapta a ferences rend. A pannonhalmi apátsági épületek valamivel korábban épültek mint a szeged-alsóvárosi plébániatemplom. Allaga azonban közel negyven esztendeje rohamosan romlik. Nem volt gazdája, nem volt felelőse a zárdaépületnek. A templomot a püspökség szűkös kereteiből s a Műemléki Felügyelőség támogatásából valamennyire meg tudták őrizni. Most ismét ferences atyák lakják az 500 esztendősi épületet. A gvárdiánt és a plébánost kérdeztem terveikről, munkájukról, megújult életükről.

– Milyen érzésekkel tértek vissza Szegedre, az ősi kolostorba?

P. Sztankay Szilás plébános megatódottan válaszolt.

– Örömmel és a renhez való hűségünk bizonyításával jöttünk vissza. Mi fogadalmat tettünk, s e fogadalomhoz is hűek maradtunk. Nem gondoltam még egy esztendeje sem, hogy valaha visszatérhetek ide, ahol fiatal koromban már voltam, s ahonnan elhurcoltak minket.

– Hogyan fogadta Szeged lakossága a ferences atyákat?

– Szeptember 1-jén költöztünk be hivatalosan. Már aznap kaptunk egy nagy, frissen sült cipót, „Pax et bonum” felirattal. A hívek rendszeresen támogatnak bennünket, hiszen nélkülik talán nem is laknánk jól.

– Nincs jövedelmük az atyáknak?

– Négyen élünk itt. Három öreg és egy újműs. A háromból két öreg nyugdíjat kap, s e nyugdíjból tudunk élelmet vásárolni...

– Vannak-e a rendbe jelentkező fiatalok?

– Igen. Tízen felül van a számuk és ez bizakodással tölt el.

– Lehet-e érezni a szegediek közleledését?

– Öröm számunkra, hogy a ferenceseket elhívják egy-egy ünnep előtt iskolákba, intézményekbe. Legutóbb két meghívást kaptunk. A Móra Ferenc Általános Iskolában karácsonyi rendezvényen vettünk részt, s ismergettük a karácsony egyházi jelentőségét. A másik meghívást a volt apácázárdában működő zeneiskolába kaptuk. Itt karácsonyi zenei áhítatot rendeznek... Szegednek mindig része volt a ferences rend, s ez a hagyomány nem szűnt meg. Mi pedig, mint régen is, ma is a néphez tartozónak valljuk magunkat. A népből és a népért vagyunk. Nem felülről irányítunk, nevelünk, vesziünk részt a város életében, hanem közvetlenül szeretnénk a néppel együtt dolgozni, végezni munkánkat. Ezt tesszük immár hétszáz éve.

– A szegedi ferencesek említésekor óhatalanul eszünkbe jut a sokat szenvedett és bíralt úzdóczi Zadravetz István püspök atya neve. Szilás atya hogyan vélekedik róla?

– Zadravetz püspök nem politikus volt, hanem az egyházat védő szerzetes. A 19-es események látatták vele, hogy milyen üldözéseknek lesz kitéve, egy kommunista hatalom uralomra jutása esetén az egyház. (Ez be is igazo-

lódott az utóbbi negyven esztendőben.) Ezért, bár békés eszközökre támaszkodva, de ellenezte e hatalom megerősödését, létét. Ellenezte ugyanakkor azt a véres terrort is, mely a királyrúló Horthy keze nyomán volt tapasztalható a kommün leverése után. O nem volt tehát horthysta. S mert akkoriban is csak egy magyar hadsereg volt, hát ennek a hadseregnek lett a tábori püspöke. Ma sem ítélnénk el azt a püspököt, aki ha lett volna rá mód, a Magyar Néphadseregben teljesített volna papi szolgálatot. A történelem azonban ilyen. Hatalmak jönnek, hatalmak mennek. Az egyház és a ferences rend kötelessége azonban a békét hirdetni, a szenvedéseket elviselni és a népet szolgálni Isten akarata szerint!

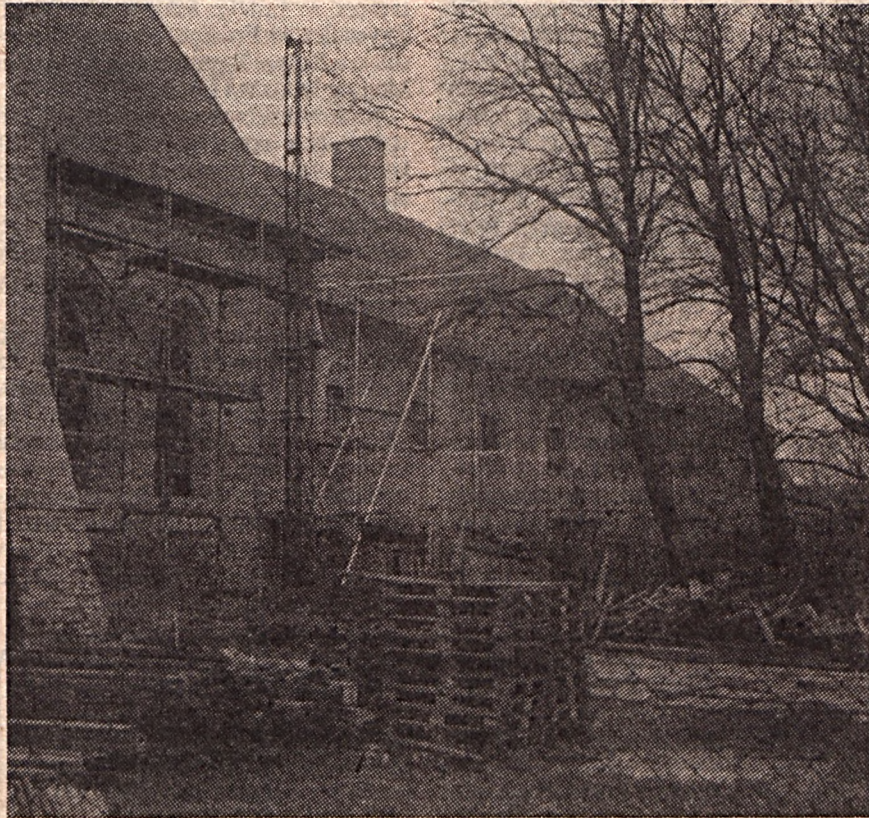
– Milyen terveket kíván megvalósítani ma a ferences rend Szegeden?

– Csak azt folytatjuk, amiből negyven éve kizöckentettek. Hitoktatás, keresztesítés, bétéglátogatás, temetés és

minden szerzetesi feladat elvégzése. Nekünk együtt kell élni a város népével, gondokkal teli hétköznapjaival. Sok a feladat, de egyszer talán benépesül e régi kolostor..., mely ma pénz híján romokban hever.

– Itt a határhoz közel bizonyára nagyobb súllyal nehezedik az atyákra a romániai dráma, a menekültek ellátása is.

– Szegeden Gyulay Endre püspök felosztotta a plébániák között a menekültek ellátására irányuló munkát. Mindenki kiveszi a részét e gyászos feladatból. A püspök úr biztosítja az anyagi és egyéb ellátást szegény erdélyi magyar és román testvéreinknek. Az utóbbi napok véres tragédiáját fájdalommal teli szívvel éltük meg. Hetvenhét évem alatt nem tapasztaltam effajta iszonyatot, pedig megéltem egyet s mást. December 29-én este fél hatkor rekviemet tartottunk Ceausescu gyilkos, emberiség ellen elkövetett merényletének áldozataiért, magyaro-

kért, románokért. Várjuk ide a szeged-alsóvárosi ferences plébániára a város lakosságát, vezetőit. Erdély és Románia sorsa iszonyatos. Mi imával, gyászmisszével járunk a megbékélés mielőbbi eljövételéhez...

Kamarás Mihály a rendház főnöke, korát megtagadó fürgeséggel szalad végig a sokszáz éves folyosón. Hatalmas fenyőfát hoznak. A gyerekhad örömmel nézi. Mihály atya pedig hálálkodik. Ez a fenyő is a szegediek ajándéka. Nem kellett érte fizetni... Az atyákkal elfogyasztott ízletes ebéd után elköszönök.

Itt az ideje, hogy legalább soraimmal háláljam meg azt a sok jót, melyet gyermekkoromban kaptam négy testvéremmel együtt a budai ferencesektől. Amikor apám kórházban feküdt Rákosi „áldásos tevékenysége” következtében, ők tették széppé a család karácsonyát... Köszönöm.

(Stoffán)

Ismeri Ön a Tallózót? Hetilap. Mindig hétvégére jelenik meg. Sokan megkedvelték, de mint a következőkből kiderül, még nem elegendő. Andai Györgyöt, a főszerkesztőt kérdezem.

– Egy lap, amely hetente valamennyi napi- és hetilapból válogat, igazán népszerű kell, hogy legyen, hisz min spórol az ember legelőször – az újságpénzen, s ha egy pénzért sokat kap, az csak sikeres lehet. Mégis veszteséges lett a Tallózó... Elsősorban vidéken. Szegény Budapest – gazdag vidék? Vagy éppen ellenkezőleg: vidéken olyan sok időt töltenek munkával az emberek, hogy egy lapot sincs idejük átnézni? Mi a valódi ok?

– Nem gondolok olyan, szinte mélyszociológiai okokra lapunk ter-

Tallózik a Reform

jesztésekor, mint a főváros-vidék elletét. Szerény ismereteim szerint azért fogy gyengén lapunk, mert egyszerűen nem ismerik. A piaci bevezetés hiánya, a terjesztés elégtelensége miatt a lapdzsungelben szinte elveszünk, és éppen azokhoz nem jutunk el, akik – mint Ön is feltette kérdésében – spórolhatnának a Tallózóval.

– A lap új neve „reform-Tallózó”, s a Reform Hírmagazin Rt. az új kiadójára. Oldalszámában, külső és belső megjelenésében módosult némiképp, de egy valami változatlan maradt: sajtótermékeken kívül mást NEM

REKLÁMOZ. Vajon nem lenne érdemes körülnézni a hirdetni szándékozó kis-, közép- és nagyvállalatok piacán?

– Semmiféle arisztokratizmus nem zár el bennünket a hirdetések közlésétől. Hogy ezek hiányoznak? Sajnos. Sajnos, hiszen veszteségcsökkentők lehetnének. Igen ám, de a hirdető, a potenciális reklámozók is megnézik, hová teszik a pénzüket. Miért áldoznának egy – lásd fent – nem eléggé ismert lapra?

Ismét a pénz áll tehát útjába egy jó kezdeményezésnek...

Sebők Lili

Venczel József önismereti tanulmányai

"Egy nemzet nagyságát – mondja Emerson – az határozza meg, hogy mennyi lángelmét termel ki és milyen tisztelgetben részesíti őket." Ha ez igaz, mi, magyarok, bátran elkönnyelhetjük a félsikert. Ami ugyanis nagyszámú lángelménk megbecsülését illeti...

Itt van mindjárt Venczel József, a két világháború közötti erdélyi magyar társadalomkutató kiemelkedő egyénisége! Az ő munkássága nem kiesett, kihullott közgondolkodásunkból az idők során, hanem egész egyszerűen nem is került be oda! Ismertsége aligha terjed túl a legszűkebb szakmai berkeken. De hogyan is lehetne másként, ha a kiváló tudós életében mindössze egyetlen(!) könyve került az olvasók kezébe (*Az Erdélyi Román Földbirtok-reform*, Kolozsvár, 1942.), ám a Magyar Életrajzi Lexikon – amely III. kötetének 831. oldalán néhány sort mégiscsak szentel az illusztris szerzőnek – még ez egyetlen egyről sem tud...

Venczel József nagyszámú, az erdélyi társadalomkutató köréből való tanulmányainak kötete csak halála után nyolc évvel, 1980-ban jelent meg a bukaresti Kriterion Kiadó gondozásában *Az önismeret útján* címmel Imreh István bevezetőjével és jegyzeteivel. (Venczel Csíkszeredán született 1913. november 4-én és Kolozsvárról hunyt el 1972. március 13-án.) E könyvben összesen tíz tanulmánya kapott helyet, három körből válogatva. Részben kis példányszámú erdélyi lapokból, részben a kolozsvári *Korunk* évfolyamaiból, végül fennmaradt kézírataiból.

Mindezt előrebocsátva érhető az örömmünk, amelyet a budapesti Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Magyar Társadalomtudósok a nagyvilágban elnevezésű sorozata legutóbb megjelent és Venczel József válogatott írásait tartalmazó kötetét olvasva érezzük. Címe: *Erdélyi föld – erdélyi társadalom*, anyagát válogatta, sajtó alá

rendezte és a bevezető tanulmányt írta Székely András Bertalan.

A Venczel munkásságáról szóló bevezető tanulmány alapos, az életműben jól eligazító tájékoztatás, s igazán nem az ünneprontás szándéka mondhatja velem két kritikai észrevételemet. Az egyik túlzottan rövid terjedelmével kapcsolatos. Olyan szerzőről lévén szó, aki a hazai közönség előtt csaknem teljesen ismeretlen, helyesebb lett volna tizenegy oldalnál bővebb terjedelmet szánni bemutatására. Ezt tette Imreh István is az 1980-as megjelenésű – Magyarországra csekély példányban eljutott – könyv bevezetőjében. Mégpedig az erdélyi magyar társadalomtudó árgus szemmel kísérő cenzúráról szorítva, ami a hazai szakembert (szerencsére!) nem befolyásolta. Hiányolható továbbá Venczel és Mikó Imre (1911-1977) munkásságának legalább minimális összevetése. Utóbbi csaknem évre azonosan kortársa volt Venczelnek. Mindketten a Dimitrie Gusti vezette román falukutató iskola tanítványaiként vannak számon tartva, jogi doktorátusukat is mindketten a kolozsvári egyetemen szereztek, mindössze öt év (1934, illetve 1939) eltéréssel. Míg Mikó 21 évesen jelenteti meg első önálló tudományos munkáját (*Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés*, 1932.), addig Venczel 22 évesen (*A falumunka és az erdélyi falumunka-mozgalom*, 1935.). Persze, nem lehet egy előszótól számon kérni mindazt, ami egy monográfiától okkal-joggal lenne elvárható.

Ami az újabb Venczel-kötet felépítését illeti, hat fejezetbe foglalva *negyven írást tartalmaz*, átfogva a szerző munkásságának legfontosabb területeit. Így a gondolkodástörténet, a nemzetközi kérdés, a társadalomstatistika, demográfia, a társadalomkutató, művelődéspolitikai, végül a nemzetiség- és magyarságkutatás körében írt legér-

demesebbnek tartott cikkeit. Azzal, hogy az Imreh válogatta kötet tanulmányai a jelen esetben kimaradtak, egyet kell értenünk. A két válogatás képezheti alapját egy majdan ugyan-csak elkészítésre és megjelenésre kerülő, Venczel József összes írásait tartalmazó gyűjteménynek.

A sorskérdéseink iránt érdeklődő mai olvasó az *Erdélyi föld – erdélyi társadalom* oldalain hihetetlenül sok eligazító, máskor a tanulság levonására készítő adatot, megállapítást, összefüggést, felismerést talál. Olyanokat, amelyek most, évtizedekkel leírásuk után is biztos fogódzót jelentenek. Venczel nevéhez – olvashatjuk a kötet borítóján – „olyan intézmények, orgánusok, mozgalmak létrehozása, működtetése, illetve az azokban való meghatározó részvétel fűződik, mint a két Hittel és az Erdélyi iskola c. folyóiratok, a Vásárhelyi Találkozó, az Erdélyben máig legnagyobb szabású komplex tájuktatás Bálványosvárán, továbbá az Erdélyi Tudományos Intézet, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület, az Erdélyi Múzeum Egyesület, a Bolyai Egyetem és a Romániai Magyar Irodalmi Lexikon.”

Erdemes azon is elgondolkozni, mit veszítettünk azzal, hogy 1950 és 1961 között ez a hatalmas talentummal megáldott ember idejét nem alkotással töltötte, hanem börtönben ült! Amint tájainkon szokás: a koncepciók perék egyik áldozataként. A tizenegy börtönév után pedig – melyből megrendült egészségével szabadult! – újabb meddővé tett nyolc év következett. Ez a zseni – a már akkor is földi paradicsomnak nevezett „Szocialista” és „Közársaság” Romániában – ekkor kenyerét kerámiafestéssel és kottamással kereshette. Ez így már csaknem két évtized! Két évtized kárhozat!

Polgárdy Géza

Szabó Gyula

a színészmesterségről,
a színház változásairól

Szabó Gyula a magyar színházművészet egyik jelentős alakja. Hangjáról bárki fölismeri. Jellegzetes beszédstílusa és intonációja tette az egyik legszebben beszélő színművészzé. A Színiakadémián művészi beszédet tanít, a Thália Színház színésze. Vele beszélgetett munkatársunk.

– Nagyon nehéz a színészmesterség – kezdi Szabó Gyula. – Egyedül lenni a színpadon, kegyetlen dolog, zárt a világ. Halatlan fölkezdültséget igényel, csakúgy, mint szuggesztivitást és hitet.

– A kor meghatározza az embereket. A színházat is?

– Föltétlenül. Azt hiszem a ma színháza egy kicsit elvesztette a varázsát, de ez még jobban igaz a drámai színházra. Válásban van, hisz a kor igénye a zenés színház.

– A televízió is hozzájárul az emberek igénytelenséghez?

– Igen. Az embereknek teljesen mindegy, mi megy a televízióban. Ott ülnek előtte, leköti őket, és az élet maga is annyira fölgyorsult, hogy a televízió kereszttől is bombázzák az embereket mindenféle „szellemi termékkel”, halállal, vérrel, robbantásokkal, fertőző betegségekkel, mindennel. Ezért a színháznak is meg kell változni.

– Nem pesszimista Ön a színház mai helyzetének megítélésében?

– Nem vagyok pesszimista. Ha van aki jól csinálja, úgy tudja csinálni, hogy az érdekelje az embereket, akkor ez a fajta színház, vagy az ilyen film is lehet jó. A döntő a tehetség. A tehetséghez viszont pénz is kell.

Azt azonban újfent le kell szögezmem, hogy a hagyományos, a régi színház nem megy tovább. Nem is mehet, hisz az emberek megváltoztak. Háttérzöreinek, zajnak használják a rádiót, és odadugják fülüket, ha a monotonitástól valami jó, érdekes műsor kiugrik. Nincs kiművelve egy olyan közönség sem, aki igényelné az igazi színházat.

– Személy szerint Ön, mennyire fájjalja e változást?

– Annyiban, hogy színész vagyok és szeretnék jó színházat csinálni, jól adni a közönségnek. Tudja, mikor Isten megteremtette a világot, a hetedik napot ünnepnek szánta – szól az anekdota. Mikor rend lett, kevésnek bizonyult egy ünnepnap, így Isten megalkotta a színházat, hogy azok a hét többi napjaira is ünnepet teremtsenek, s ha ennek az elvárásnak nem felelünk meg, akkor csak szomorú a közönség, és rossz színházat kap. Bizonyos prózai színészek olyan válságban élnek, mint mikor a némafilmet fölváltotta a hangosfilm. Kinek nem volt jó hangja, nem lehetett filmszínész. Manapság kinek nincs jó énekhangja, nincs megfelelő előképzettsége, háttérbe szorul.

– Önhöz mennyire áll közel a zenés műfaj?

– Hozzám közel áll, hisz ezen nőtem föl, csak volt egy jó 25 év, mikor kifejezetten erre a műfajra nem volt igény. Ez elég nagy baj, mert lehet, hogy ma máshol tartanék...

Tényleg lehet... De akkor ma nem lenne egy kiváló „hangunk”, aki olyan szépen szavalna, beszélne, mint Szabó Gyula.

(stoffán)

(fejes)

Száz szó

Sajnálom szegény Rolandot. Jön-megy, fáradságot nem ismerve ügyködik, s lám még elveinek révengyolt társaitól sem kap kicsike vállonyeregetést, dicséretet. Pedig hallhattuk: megfogadta ékesszóló tanítómesterének szavát, és tollal vívja nehéz csatáit a fenyegető árnyakkal. Töltőtollal – a pecsi gyorsvonat dohányzást engedő-tiltó táblácskái ellen. O az egészséges életmód Toldi-arcélú bajnoka. S eltévelyedett, „istenadta népe” rendszert küld dicső lovagának nyakára....

Am nem úgy ismerjük mi Ö(kelmét), mint aki gyáván meghátrálna. Konok elszántsággal indul újra megvívni „végső harcát”, büntetlenül hamisít, csal, hazudik és rágalmaz majd, hogy demokráciába süppedt szegény nemzetének visszahozza a régi szép idők boldog jövődjét. (Akár egy csöndes szociális intézmény kipárnázott, békés szobácskájában.)

Szücs László

Az Eötvös Kiadó tervei

Az Isis Kisszövetkezet Eötvös Kiadója nagy vállalkozásba kezdett. Csonka Emil életművét készül kiadni. A ma még csak szűk körben ismert történész aprólékosan dolgozza fel könyveiben történelmünk azon szakaszait, melyeket iskolai tanulmányaink során nem ismerhettünk meg, ám századunk meghatározó eseményei voltak. Ilyen a most megjelent „Zita története” című mű is. Az utolsó királynétől, első kézből tudhatunk meg átélte megpróbáltatásokat, ismerhettünk meg apró részleteket a két világháború közötti időből.

A következő Csonka-mű, dr. Habsburg Ottó élete és Európa Parlament-i munkásságának bemutatása. Ennek aktualitása nem szorul magyarázatra.

Az író személyét azonban sokan támadják Magyarországon. Ennek oka az, hogy fiatal újságíróként elkísérte Szilágit országjáró körútjaira. Írásai 1944-ben útibeszámolóként meg is jelentek. Nem feladata a Kisszövetkezetnek Csonka Emil ebbéli tevékenységét megítélni, hiszen ha ezt tenné, lehetetlent vállalna fel.

Hasonlítgatnia kéne a sajtó néhány mai „reformista” újságírójának múltját, ötvenes években végzett munkáját... Csonka Emil azonban harminc esztendőn keresztül olyan értékes tevékenységet folytatott, hogy az elhomályosítja élete „elítélendő” négy hónapját. Ezért merre vállalni az Eötvös Kiadó a Csonka-életmű magyarországi kiadását.

Amikor Márai hazatérését ünnepelte nemrég a magyar irodalmi élet, nem hangolható el Márai barátjának és tanácsadójának életműve sem. Sajnos Csonka Emil sem él már, mégis könnyű és fel-emelő feladat az író bemutatása.

A Mindszenty József, Habsburg Ottó, Márai Sándor, Saáry Éva szellemi partnereként most „hazatérő” író, – özvegye szerint – boldogan venné tudomásul az ithoni kiadás tényét. Hiszen Magyarország azon az úton halad, melyet maga is szívből kívánt.

Ez pedig nem más, mint egy keresztény, parlamenti demokrácián alapuló Magyar Köztársaság.

Az enyészet útján Pityerszeren

Kapfinger András
képriortja

Egy álmodozó a jégvilágban

A Peer Gynt Veszprémben

Hazug, álmodozó, költő vagy kalandor? Ki is voltaképpen az a Peer Gynt, aki a norvég falu csendjében meghallja az ismeretlen messzeség hívasát, és elindul, hogy a világ császára legyen? Mi űzi-hajtja őt a megismerés felé? Miért hagyja el anyja, Aase anyó féltő-óvó otthonát, s miért lép túl azon, hogy szerelme, Solvejg egy életen át vár rá? Mit ér a megszerzett tudás, ha közben az ember egyedül marad? Mit jelenthet a végelszámolásnál az „önmagam maradni” – életelve? S mi marad Peer kezében, ha élete hagymájáról lefejtje a héjakat?

Néhány kérdés azok közül, melyeket meg kell válaszolnia annak, aki Ibsen norvég folklórba ágyazott létfilozófiai művét színpadra állítja. De előtte sokkal gyakorlatiasabb problémákon kell átjutnia. Hogyan járja be azt a hatvan évet, melyet a cselekmény átölel anélkül, hogy a színészek elveszenek az öregedés külső jegyeinek ábrázolásában? S ha ezt sikerrel megoldja, ott a következő buktató: az életutazás vizuális megjelenítése. Színpadtechnikai csodákat kíván meg a Peer-kaland. Néhány évvel ezelőtt, Csizsár Imre híres miskolci rendezésében meg is történt a csoda. Csak a fantasztikus trükkök sora sokszor elmosta a szöveget. Hasonlóképpen járt az Ibsen-mű Gaál István filmjében is, pedig a rendező a norvég fjordoktól az egyiptomi piramisokig számtalan természetű csodát bevetett. Ez a jórészt

csak az operatőr képi látását dicséroló alkotás gyakran narrátori szerepre kényszerítette a színészeket.

Paál István rendezésében nem áll fenn ez a veszély. Nem ejti egyik ámulatból a másikba a nézőt Arvai György vasból-fából ácsolt díszlete, már csak azért sem, mert az egész előadás során változatlan. A formát fényhatásokkal bontja meg. A sötét alapkép színese-dik-világosodik Peer teremtő fantáziája nyomán. Gazdagítja az utazást Márta István aláfestő zenéje is. Időnként visszatérő motívumai – mint például Solvejg zenéje – líraian szép pillanatok varázsolnak a csúfabb arcát mutató világba.

Paál nem hagy kétséget afelől, hogy Peer Gyntje a ma emberének tragédiáját hordozza. Utkeresése, magánya, céltalansága, hamvában holt illúziói erősebben szólnak minden eddiginél.

Egy kis közösség veszi körül Peert az előadás nyitó- és záróképében. Ezek az emberek a tanúi életútjának, ők kísérik el a bölcsőtől a sírig. Figyelik, de nem fogadják el furcsaságait, másságát. Peer ezt az egyedüllétet úgy próbálja oldani, hogy kitalálja magát. Almokba, csak azért is vágyakba menekül, s még inkább egyedül marad. Nincs szükség az egyéniségekre, nincs szükség világhódító csodákra, manapság a szürkeség és a földhözragadtság a divatos. Miért hát a küzdelem? A rendezés – az író kínálta lehetőségeket redukálva – egyetlen célt kínál. Meg-

találni azokat az embereket, akik minden hibánk, gyarlóságunk ellenére szeretni képesek. Életútja végén Peer is rátalál. Megpihen az eggyé váló anya-felsőg ölbén. Gyermekként összegömbölyödő teste már csak egyetlen mozdulatot tehet. Kiterítve, mereven fekihódhat a ravatalán.

Nem hibátlan Paál István rendezése. Nem egyértelműsíti, hogy csupán Peer képzeletében esnek meg a kalandok vagy tényleg bejárja a küzdelmes utat. S ez nem azért lenne lényeges, hogy tudjuk, vajon létezik-e a Dovrebírodalom, a torz Peer-utód vagy a marokkói örültek háza, hanem ettől sokkal emberibbek, konkrétabbak, hétköznapibbak lehetnének az alakok. Így azonban túl sok a modell, az allegória, a szöveg felszínén mozgó megoldás. Az összhatás ennek ellenére megkapó.

S ez leginkább a Peer Gyntöt játszó Borbiczki Ferenc érdeme. Hogy tud nyers, erőszakos, kemény, óserőt hordozó lenni, azt már korábbi szerepeiben is bizonyította. Az óserő Peerjében is benne van. Konokasága, makacssága, az egész világgal szembe forduló hadjárata lenyűgöző. De emellett megszólal a parasztleány kópéssága, a szerelmes férfi szemérmes rajongása, az önmagát kereső ember örök kétkedése is. Almainak, az individuum szabad szárnyalásának hinni lehet. Érzelmű hullámvásának sodró lendülete és magával ragadó ereje van. Azono-

sulási kapcsokat kínál és zár össze a szerep és a néző között. Nem külsőleg öregszik, legfeljebb mozdulatai válnak megfontoltabbakká, hanem lelkét ráncosítja a tapasztalás. S ebbe hal bele.

Erős alakítás Dobos Ildikó hol csak némán, hol nagyon is beszédesen jelen lévő Aase anyó alakja. Zsörtölődése, aggodalommal teli szeretete emberi melegséget hord magában. Tréfálkozó, végső perceit mosollyal szépítő halálutasa nemcsak a fiával való ellentmondásos kapcsolatát mutatja meg, de az anyaező titkáiból is felvillant valamit. Tiszta, szép hangon szól Antal Olga Solvejgje, türelmes várakozása, megbocsátó ölelése a hűség példázata.

Ibsen drámája nemcsak hármójukat, de szinte az egész veszprémi társulatot próbára teszi. Vannak remekbe szabott karakterek, mint például Kómiés Sándor hideg racionalizmussal számvetésre készítő Gomböntője vagy Benczédi Sándor mesebeli gonoszsgú Dovre apója. Mégis inkább szürke tömegként, Peer Gynt ellenlábasaiként emlékeztetnek.

Peer Gynt nem mintaember. Pusztán egy emberi ember. A veszprémi előadás sem mentes a dramaturgiai, rendezői, színészi hibáktól. Mégis szeretni kell. Mert rólunk, mert nekünk szól. S mert megérint. Ez manapság oly ritka csoda.

Csizner Ildikó

A véletlen pajkos játéka

A magyar nép származásának kutatásánál Budenz, Hunsdorfer kutatók nem voltak magyarok. Ők nyilván a bécsi udvar érdekeit szolgálták, amelynek jól jött a finnugor nyelvrokonság elmélete. Amikor az említett kutatók működtek, a sumér tárgyú kutatások nem voltak olyan mértékben publikáltak, hogy arról minden kutató tudomást szerezhetett volna.

Dr. Bobula Ida sumerológus kutatási eredménye csak később lett ismert a tudósok körében. Még később jelentkezett dr. Zakár András sumerológus, és más sumér-magyar szó-tárkészítők, továbbá Waddel, angol tudós sumér és sok nyelvű szótárával.

Nálunk, sumér-magyar szótár a kereskedelemben nem kapható, könyvtárakban csak külön engedéllyel lehet az ilyen szótárak xeroxmásolatához hozzájutni. Ahhoz azonban gyakorlott kutatónak kell lenni, hogy valaki rátaláljon egy sumér-magyar szótárra, mert azok más címszók alatt vannak csoportosítva. Kevésbé gyakorlott kutatók, vagy érdeklődők meg sem találják ezeket a szótárakat, csak esetleg szakember segítségével, ha annak a tanácsadásra kedve van.

Kutatók hiába hivatkoznak arra, a mai magyar nyelvben kb. 2000 sumér eredetű családnevet és kb. 1000 sumér szavakat használunk. A finnugor irányzat képviselői erre azt válaszolják, hogy van kb. 1000 finnugor alapszavunk is. De ők valószínűleg azt nem tudják, hogy a kb. 1000 finnugor alapszó nagy része sumér eredetű.

Hiába következik dr. Matsumoto, orvosprofesszor markergén-vizsgálataiból, hogy a magyarság kb. 20%-a Ujguriából, Északnyugat-Kínából, – kb. 30%-a Irán területéről származik, amelyhez egy időben Suméria tartozott. (Ugyanis az Achamenida, perzsa királyok címei között meg szerepelt a "Suméria királya". A mai Irán régen Perzsiának nevezték.) – Ennek ellenére a nyugat-európai egyetemeken,

a finnugor nyelvészeti karok, a magyar-finnugor rokonságot tanítják.

Sumerológiai egyetemi kar Argentínában van, a sumér történelmi színhelyektől több ezer kilométerre. (Irak, Kelet-Törökország, Északnyugat-Perzsa –ma Irán– Skizíria stb.)

Dr. Bartucz antropológus professzor szerint a sumérok az újjuriai keleti szabírok, a magyarság egy része, a kurd nép egy része, a turáni és a pamíri típushoz tartozik. Ezt más antropológusok is alátámasztották.

A mai kutatók egy része odáig már elmegy, hogy magyar-ujgur, helyesebben magyar-keleti szabír (hun- féle népség) rokonságot elismeri, de ezek a kutatók is ezerféle falba ütköznek.

Az állami állásokban lévő kutatók meg sem merik említeni azt, hogy a magyarságnak valami köze lenne a sumér szuperkultúra népéhez! Hogyan is jön ahhoz egy, a történelmi viharok által alaposan megtépázott kis nép, igényt tartson fényes elődökre? Jó nekünk a bogyszedő, halzsiros rokonság is, elégedjünk meg azzal!

Jó lenne már, ha egyszer jelentkezne az a csoport, amelyiknek nyomós érdeke fűződik ahhoz, hogy ne derüljön fény a magyar-sumér rokonságra.

A sumerológiának ma már könyvtárnyi tudománya van! Mi az oka annak, hogy ilyen irányú könyveket angol, német és más idegen nyelveken lehet kapni Nyugat-Európában, de Magyarországon nem.

Magyarországon csak olyan sumerológiai könyv jelenhet meg, amelyben az a megállapítás szerepel, hogy a magyar nép ne kergessen délibábot, és ne kergesse a szuperkultúrájú sumér néppel való rokonságot.

Örömmel venném, ha a fentiekre valaki magyarázatot tudna adni.

Kovács Imre ügyvéd

Törvény a törvénytelenységért?

Törvény a törvénytelenység igazolására, avagy a kommunisták eddigi gyakorlata szerint folytatódik a kisemberek kizsákmányolása, jogaik eltiprása?

Egy kedvezményes kamatozású lakásépítési kölcsön felvétele, csak a kölcsönző és igénylő között, meghatározott feltételeket rögzítő szerződés aláírása, fedezetigazolás és biztosítása esetén jöhet létre.

Az adós, a feltételek és lehetőségei mérlegelése mellett vállalja a kamatterheket és a pontos részletfizetés terheit.

Ez kétoldalú szerződés!

A kormány most egy törvénnyel egyszerűen felrúgja ezt. Az adóst olyan helyzetbe hozza, amikor már nincs számára változtatási lehetőség – hisz a lakásépítés, az otthonteremtés, az átlag állampolgárnak (a többségnek) egy élet munkája – és terhe – kényszeríti az egyoldalú szerződésmódosítással egy esetleges fizetésképtelenségre és fokozódó nyomorra.

Lehet, hogy sok úrnak az a véleménye, hogy ez a törvény nem egyoldalú szerződésmódosítás, nem szerződésszegés!

Nem vagyok jogász, lehet hogy nekik van igazuk. Az azonban biztos, hogy a hatása azzal egyenértékű!

A kommunista kormány gazdasági, társadalmi kulturális, szociális politikája azt eredményezte, hogy pl. *Grósz Károly* 40 millióért „rezidenciát” építhetett magának a magyar „Fehér Ház”-ban, baráti látogatás címén beutazhatta a világot, pénzt koldulva hazánk részére (de, annak semmi hasznát eddig nem látva) *másnak* meg üzlethe-lyiségben kell laknia, vagy éppen az utcákon, pályaudvarokon, aluljárók-

ban kell lakás nélkül nyomorognia! Akiknek nincs más alternatívájuk mint az, hogy életcéllal örökös nyomorgást vállalva othont építenek maguknak. Csak fasiszta-kommunista diktatúrának lehet célja a nép nyomorba döntése (miközben szocializmusról szövegelnek!)

Úgy látszik, még mindig az elmúlt 40-45 év szele fújdogálna. Hát, hisz fújhat is, még senkit nem vontak felelősségre az elkövetett politikai, gazdasági, népellenes, országellenes bűnökért. (Sem név-, sem általánosságban). Mit vár a kormány? Mit vár a hatalom, mely elbújt a különböző párt-és szervezeti névtáblák mögé (de megmaradt mindvégig kommunistának!)

Ma még csendben vár és kér a nép!

A békés átmenethez az is szükséges, hogy a nép lelkében is béke legyen! Nem lehet büntetlenül visszaélni senki türelmével!

A gazdaságot még mindig csak úgy igyekeznek helyreállítani, hogy elvonnak, elvesznek tőlünk – csak tőlünk!

A vezető posztokon – vállalatoknál, minisztériumokban, kormányhivatalokban, mindenütt és mindenütt még mindig a volt MSZMP fő hűbéresei állnak! Az ő gondolkodásuk már nem fog soha változni!

Most a köztársaság, a demokrácia csak új tábla az ajtón! És az ajtó mögött, mindenki a régi. Lehet, hogy csak azt kívánják bizonyítani mennyire jobb volt a „szocializmusban”! Hosszú lenne a felháborodás, a panasz-felsorolás, tán vége sem lenne! Egy biztos: a törvénytelenséget, a kizsák-

mányolást, az antihumanizmust hiába szentesítik új és újabb „törvényekkel” saját szájizük szerint, azok akkor is bűnök maradnak, amiért egyszer majd, amikor mindenki egyformán foglal helyet a jognak asztalánál, felelni kell!

Budapest, 1989. december 19.

Egy kamat- és adóterheket nyögő, lakását 36 évesen egyedül építő állampolgár

Igen tisztelt Szerkesztőség!

A Várlejtő Bizottság nevében hálásan köszönöm, hogy fórumot adtak a lapban több száz ember problémájának.

Osztrovszky Clarindo riportját döbbenet, majd felháborodva olvastuk, hiszen a nyilatkozó, Varga István, az I. ker. Tanács Inber Kft.-jének vezetője ékes bizonyosságát adta lelketlenségének. Reméljük, sikerül hatástalanítani ezt az embert. Külön gratulálunk éles eszű, jó tollú újságírójainknak.

Az Önök megértő segítsége nélkül problémáink sokkal nehezebben vagy egyáltalán nem kerülnének nyilvánosság elé. Ezt ismételtlen megköszönve tisztelettel üdvözli Önöket:

Molnár Éva képviselő

Kedves Pál Zsuzsa!

Olvastuk Egységes felállás? c. tudósítását a DÁTUM december 19-i számában.

A tudósítás egyik bekezdésében ezt írja: „Ha volt valami, mi igaz emberséget sugárzott ebben a kétnapos egy-napban” – az Marosán György személyes jelenléte.”

Nos, ehhez a megállapításhoz és az ezt követő méltató sorokhoz szeretnénk pár gondolatot fűzni.

Nem tudjuk, Ön mikor született, mit hallott Marosánról; szerintünk csak annyit, hogy ezt az embert 1962-ben kizárták a pártból, mert bírálta a Kádár-rendszert.

Szeretnénk ezt a Marosán-képet ki-egészíteni, életútjának néhány eseményét felidézni, hogy más szemüvegen keresztül is szemlélje őt.

Ez az ember „eladta” – mint Júdás Krisztust – a Magyar Szociáldemokrata Pártot a Magyar Kommunista Pártnak; a fűző eredménye a Magyar Dolgozók Pártja lett, Rákosiival az élen. Az eredmény ismert. Rákosi börtönbe dugta; 1956-os szabadulása után annak az MSZMP-nek lett egyik vezéralakja, amely saját népét lövette november 4-én idegen csapatokkal.

Ami ezután jött, az volt élete csúcsa. Mint ismert hordószónok, tüvöltve, káromkodva hazudta tele az országot, járatta le a magyar nép tiszta forradalmát. Követelve a megtorlást, részesévé vált a több száz halálos ítéletnek és a több ezer év börtönbüntetésnek.

Közülünk többen is hallottuk pécsi, siklósi, mohácsi beszédét, melynek alapján bizton állíthatjuk, hogy Marosán György stílusa nem éppen irodalmi. Mocskolódásai, hazug, igaztalan vádjai a jóérzésű emberek felháborodását váltotta ki még azokban a veszélyes időkben is. 1962-ben, az akkor már konszolidálódó Kádár-rezsim számára is kellemetlenné vált ez a hangos és még mindig bosszúért lihegő demagóg. Félreállították, mert nem volt szalonképes.

Magas nyugdíjjal, fényes körülmények között él mind e mai napig.

BUCI GYURI – így hívták az egész országban, célozva eredeti szakmájára. Pártjának és népének árulója. Renegát – ezt igazolják a volt és jelenlegi szociáldemokraták. Népáruló – ezt a teljes 301-es parcella és a sok tízezer börtönjárt, forradalmár hazafi bizonyítja.

És ezt az embert, ezt a „marosán-györgyöt” tűzte zászlajára az újjászerveződő MSZMP! Ennél ostobább lépést ez a párt nem is követhetett volna el.

De jó ez így; így legalább tisztán lát a nép: kutyából nem lesz szalonna!

A fentebb leírtakhoz hozzátenni még lehetne, de a valós tényeket megcáfolni nem!

Hát ennyit Marosánról, akinek „személyes jelenléte... igaz emberséget sugárzott” – Ön szerint.

Üdvözlettel:

Magyar Demokrata Fórum
Mohácsi Szervezete

Mohács, 1989. december 21.

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Isterterjesztő műsor. 8.50: Külpolitikai figyelt. 9.00-11.00: Napközben. 11.04: Postabontás. 11.32: A kigyó pillantása. 12.45: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggyász. 14.35: Dzsesszmelodiók. 15.00: Ezredforduló. 15.28: Népdalfeldolgozások. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: Színi-tanoda. Próba-szerencse? 17.00: Téli Magyarországon. Váci Mihály versei. 17.05: Előretolt helyőrség - Frankfurtnban. Vasy László riportja. 17.30: A Szabó család. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk - a zenéről. 19.40: Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok. 19.50: Beszéljünk. 20.00: A gazdaságpolitikai rovat műsora. 20.30: Goldmark Károly: Emlékek életemből. Elmondja: Galamb György. 21.19: Az Ifjúsági Rádió bemutatója. A jólnevelt rabló. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a ...stúdiót. Kb. 23.30: Szimfonikus táncok.

PETOFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. Kovács Kriszta. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Segíthetünk? - egymásra hangolódni. 11.40: Ki kopog? A Gyermekrádió műsora. 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Sokféle. Szórakoztató irodalmi magazin. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Kapaposta. A Kölyökrádió levelező műsora. 17.30: Segíthetünk? Az Ifjúsági Rádió műsora. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Talpalávaló. Együttesek és szólóisták népzenei hangversenye. 19.30: Daráló. Folytatás ifjúsági történet. 20.00: Híres búnesetek. Ha féktelen a szerelem. 21.05: Perjúra felvétel Báthori Erzsébet ügyében. 21.15: Rólunk van szó! 21.20: „Nóta-só” - a rádióhallgatók kívánságaiból. 22.20: Ponyván. „Qvasz farka tsóvállását...”. 23.20-0.14: Zeneközvetés a hallgatók.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Magyar énekesek dalfelvételeiből. 9.50: Zenei kar muzsika. 10.33: Lotika kalandjai. 11.00: Operarészletek. 12.05: Zenei kar muzsika. 13.00: Az Ifjúsági Rádió bemutatója. Sárga vihar. 14.00: Pozsonyi Nemzetközi Gyermekköztudományi Fesztivál az Egyetem Dísztermében. 14.25: Zenei Tükör. 14.54: Évszázadok francia muzsikájából. 16.05: Richard Strauss műve a Locke Rézfúvós együttes előadásában. 16.20: Donizetti: Szerelmi bájlat. Kétfelvonásos opera. 18.30: Na matemjem jeziku. A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: In der Muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét. A Magyar Állami Hangversenyzenekar Beethoven-hangversenye. Közben: Kb. 20.15: A költő és közönsége. Tóth Balinttal beszélget Albert Zsuzsa. Kb. 20.35: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.30: Romantikus dallamok. 22.06: Magyar zeneszerzők. 23.00: 2001 Úrodüsszia. Arthur C. Clarke regénye rádióra alkalmazva.

TV1: 8.25: Képzés. 8.30-9.45: Szünidei matiné. 8.30: Kincskereső kisködmön. Ifjúsági filmsorozat. 8.55: Álombolt. Zenei szórakoztató műsor gyerekeknek. 9.45: Panoráma. Világpolitika perceről percre. 10.30: A klinika. NSZK tévéfilmsorozat. 12.00: Delta. Tudományos híradó. 12.25: Mozgató. Torna mozgáskorlátozottaknak. 12.30: Képzés. 16.37: Képzés. 16.45: Pannon krónika. A pécsi körzeti stúdió híradóműsora. 16.55: Nachrichten - Hírek német nyelven. A pécsi körzeti stúdió műsora. 17.00: Unser Bildschirm. A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi magazinja. 17.30: RTV Közösségszolgálat. 17.35: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 17.50: Sherlock Holmes és doktor Watson kalandjai. Szovjet tévéfilmsorozat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A klinika. NSZK tévéfilmsorozat. 20.50: Reklám. 20.55: Stúdió '90. A Televízió kulturális hetilapja. 21.40: „Az utak óra”. Portréfilm - Hegyesi Jánosról. 22.05: A pesti Megyeháza. 22.20: Híradó.

TV2: 17.00: Képzés. 17.15: TV2. 17.45: BUMM!!! Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: TV2. 19.00: Az akarat diadala. 20.22: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.40: Napzártá. 22.25: John Wayne - A halhatatlan herceg. Amerikai rövidfilm. Kb. 23.05: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Mexikó leggyorsabb egere. 9.30: Az iparosítás kalandja. 10.30: Nyolcvan nap alatt a Föld körül - Amerikai Tv-film. 12.00:

Lomtár. Larry, a gengszterek réme. 12.15: Univerzum - Az Antarktisz jége alatt. 13.00: Hírek. 13.10: 52x7, avagy a hét ajtó tükre. 13.50: Popeye. 13.55: A farkas üvöltése - Olasz-spanyol film. 15.35: Alice Csodaországban. 16.00: Antan-ténusz. 16.20: Vif-zack. 16.55: Mini Tv-híradó. 17.10: Ronja, a rabló leánya. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: A Mi szabadságon. 18.30: Lorentz és fiai - Családsorozat. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Univerzum. Poszeidon kertje. 21.07: A fürge Gerdi. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: A máltai sólyom - Amerikai krimi. 23.45: Hírek. 23.50: A Brainstorm-terv - Amerikai film. 1.30: Hírek.

2. műsor: 15.55: Művészlexikon. 16.00: Az év sportja. 17.00: Tájékozódás. 17.30: A tökéletességet keresve. 18.00: Mexikó leggyorsabb egere - Rajzfilm. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Izé. 21.07: Külpolitikai magazin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.20: Sport - Teremfoci-toma. 22.40: Klub 2, majd: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Ketten a szolgálatból. 6.25: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 8.30: Kaliforniai klán. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Flash Gordon. Akciófilm-sorozat. 11.00: Robinson legremekesebb kalandjai. 12.20: Dennis. Rajzfilm. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsorából. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A Springfieldek története. Családsorozat. 15.00: A főnök. Amerikai krimisorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Ultraman - Titkos énem. Akciófilm-sorozat. 16.30: Computerkölykök. Családsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Knight Rider. Akciófilm-sorozat. 20.15: Beverly Hills csinos teniszlányai. Amerikai vígjáték. 21.45: Explozív. 22.30: Hírek. 22.40: Esély a szerelemre. 23.20: Vérmomok a parkban. Olasz horrorfilm. 0.55: Knight Rider. 1.40: Aerobic. 1.45: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. Európai hírek, üzleti hírek, világhíradó, időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könyvzenei koncertek, klippek, filmek, interjúk, divat, művészet. 16.00: Forró drót. Könyvzenei show angolul és németül. 17.00: Hullámhosszon. Élő telefonos zenés műsor. 18.30: Kék éj. Clare Ann Matz magazinja a zene és a szórakoztatás világáról. 19.30: Időjárás. A tavalyi év klasszikus akció- és sci-fi sorozataiból. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Ultra sport. 1989 kiemelkedő eseményei. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Ultra sport. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. A tavalyi klasszikus sorozatokból. 1.50-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Új Világ. 17.15: A montreali énekestalálkozó. Ma: Louise Forestier. 17.45: Konyhatitkok. Muskétások étkéi. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Incifinci fantázia. Mesesorozat 4-6 éveseknek. 18.35: Pihenőidő. 19.00: Territóriumok. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papíros. 20.00: Jelenidő. Dokumentumműsor társadalmi problémákról. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Te jó ég, kedd van! Aktuális társadalmi kérdések. 23.50: Kerevet. Beszélgetés Roger Borniche íróval. 0.10: Gazdasági magazin. 0.40: Műsorzárás.

SAT1: 6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Szomszédok. Ausztrál családsorozat. 9.00: Hírek. 9.05: Közkórház. Amerikai családsorozat. 9.50: Tanácsadó műsor. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Hajsza a Poseidon után. Amerikai krimi. 12.15: Szerencsekerék. 13.00: Teletűz. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér oroszlán. Rajzfilmsorozat. 14.30: Piaci ötletek. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Amerikai családsorozat. 16.05: Bonanza. Westernsorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. Ausztrál családsorozat. 17.35: Autósoknak. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Cannon. Krimisorozat. 18.45: Híradó, időjárás, előzetes. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Hírek, időjárás, előzetes. 20.00: Mississippi. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: Mike Hammer. Krimisorozat. 22.40: Hírek, sport, időjárás. 22.50: A profik. Angol krimisorozat. 23.40: Boszorkánydal a hohenaschauer kastélyban. 0.10: Műsorelőzetes.

Az RTL PLUS, Super Channel, SAT1 és TV5 műsorát részletesen közli a Telehold

Ahol a Pol-Pot még virágzik

IV. ...avagy ahol még Komócsin tér van...

Az olvasó joggal gondolhatja, a Benke-féle ügyet túlságosan felfújtam, hiszen számtalan hasonló dolog történik az országban - amit nem ír meg senki. Eppen ezért éreztem kötelességemnek, hogy nyilvánosan is számbavegyük azokat a jelenségeket egy konkrét példa kapcsán, amelyek megszüntetése nélkül a jövőben sem lesz jobb az ország helyzete. Mert ez már túllépett a magánügy határán, amelyet alátámaszthat egy kis visszatekintés, s úgy tűnik, a csongrádi fővárosban a múlttól még ma sem igen tudnak szabadulni.

Vegyük sorjában: a kisajátítás törvényellenes volt, ami ellen nem moccant senki, még a halomnyi kérelmek, fellebbezések ellenére sem. Senki sem vette a fáradságot, hogy tisztességesen kivizsgálják az ügyet, s ha e cikk után mégis akadna, aki Benkének és a cikkíróknak igazat adna, a telken lévő 70 négyzetméteres területet nem hiszem, hogy lebontanák. Vagyis: esetleg a jóváírás nagyobb összegre rúghat, de az emberi „álmok” már sohasem válhatnak valóra, mellyel együtt felvetődik a kérdés: ki fizeti meg azt az életvesztő anyagi kárt Benkének és a városnak, amely a tervben szerepelt presszó és panzió hozhatott volna, illetve amellyel a műemlék jellegűnek nyilvánított terület értéke egy örökkévalóságra lecsökken? Netán a tanács vagy a MESZÓV vagy az Országos Műemléki Felügyelőség? Aligha...

Általános tanulságként levonható az is, miszerint ha nincs „keresztapa”, nem sokra jut az életben, mert örök igazság marad: a kisebbik mindig alul marad. Sorozatom első részében említettem, hogy az akkori megyei tanácselnök-helyettes feljelentést tett Benke ellen. Ha nem emlékezne az olvasó az idézett indokokra, akkor megismétlem: „...ismerem a hivatalok vezetőit, s tudom - bár bizonyítékok nincsenek a kezemben -, hogy milyen az összefonódás közöttük... Az állampolgárnak mindenért fizetnie kell. Többnyire hálápénzt. Nekem is megüzenték, hogy kinek mennyit adjak, s akkor békén hagynak...” (Benke-nyilatkozat a Reformban).

Mint kiderült, igazából nem is a megyei tanácselnök-helyettesnek szűrt szemet a Reform-cikk, hanem az akkori városi tanácselnöknek, de a hivatalos utat be kellett tartani. Mármint azt, hogy a városi tanácselnök nem tehet ilyen jellegű feljelentést, ha saját hivatalát éri sérelem, az ellen a felesleges hivatott eljárni, s ebben az esetben ez a megyei tanácselnök-helyettes. S mint jól tudjuk mindnyájan ebben az országban, hiszen abban az időben országosan port kavart a városi tanácselnök „lebukása” lakásügyletei (korrupció?) miatt. Ez pedig már nem az első eset volt, mert ezt megelőzte az előző tanácselnök lebukása hasonló ügyei miatt.

Időközben az a vb-titkárnot is szintén „menesztették”, aki elpasszolta Benke fellebbezéseit, s az építési és közlekedési osztály vezetőjét is nyug-

díjaztatták, aki sorra hozta az elutasító határozatokat.

Hogy ki miért távozott? - ezt nagyon takargatják Szegeden, de tény, akinek szava lehetett volna a Benke-ügyben, annak már „befellegzett”...

Szomorú az is, hogy az állampolgár rákényszerül a törvények megszegésére - mert a büntetés még mindig olcsóbb, mint az „egyenes” út. Noha nemcsak Benke sértette meg a törvényt, mégis ő húzta a rövidebbet. Mert az írott szabályok megszegését jelenti az is, ha valakit olyanért bírságnak, amit nem követett el. Hiszen törvény mondja ki: a felújításhoz nem kell engedély, ha a szerkezet nem változik. A tulajdonos pedig csak a padlástérben végzett változtatást, s mégis az egész ház felújításának alapján akarják büntetni. Ugyanakkor a szomszédos épület gyökere megváltoztatása felett szemet hunynak... Joggal teszi fel a kérdést Benke Zoltán: hol itt az igazság?

De hiszen addig ott nem is lehet másként, amíg a belváros szívében egy tér, egy szobor még ma is emlékeztet. A neve: Komócsin tér. S még inkább kételkedni kezd az ember, amikor kétségbeesésben, küzdve a saját igazáért tollat ragad, s megpróbál az utolsó mentőszálba kapaszkodni, amely végképpen elszakad. Mert Benke Zoltán nagyot gondolt, s mivel hitt az igazságtételben, a felsőbb vezetésben, Pozsgay Imrének írt levelet, melyet személyesen adott át egy nagygyűlésen. A válasza több mint egy hónapot várt, s nagy csalódás érte, amikor olvasta e sorokat:

Kedves Benke Zoltán!

Megrendüléssel olvastam „pokoljárásáról” tudósító sorait. Öszintén be kell vallanom Önnek, hogy a hasonló ügyek rendezését illetően magam is tanácstalan vagyok, pontosabban azt tenném, amit Ön is tett, a helyi, s az országos nyilvánosság minden lehetséges eszközét igyekeznék igénybe venni igazam bizonyítására. Természetesen tiszteletben tartom kérését, hogy levelét senkinek ne mutassam meg, így azután nem ajánlom Önnek az egyébként mai jogrendünkben is igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket.

Megtisztelő bizalmát megköszönve jó egészséget kívánok.

Üdvözlettel:

Budapest, 1989. augusztus 9.

Pozsgay Imre
államminiszter

Ha már ő sem tud segíteni, akkor mi a megoldás? Ha már az államminiszter sem bízik a mai jogrendszerünkben, akkor egy „szürke” kis állampolgártól mit lehet elvárni? Ezt döntse el Ön, kedves olvasó...

Szilvási Ildikó

Vígh Tibor(c) panasza

Békéscsaba már nem oroszlánbarlang

Idegenben azért még csípett a csabai

Tavaly nyáron a 38 esztendőes egykori egri gólkirály, korábbi pályaedző Vígh Tibor vette át az NB I-es Békéscsaba labdarúgó csapatának irányítását. Nem volt könnyű helyzetben a fiatal szakvezető, hiszen a nyár folyamán a két gólerős csatár, a válogatott Szekeres József és Oroszki Péter távozott a Vihar-sarokból. A szezon előtt a 8-12. hely megszerzését tűzte ki célul a szakosztály-vezetés. Az őszi szezonban remek rajt után öt alkalommal szenvedett egymás után vereséget a lila-fehér csapat, s ekkor inogni látszott a vezető edző alátámasztása. Aztán egy újabb tehetséges játékos, az utánpótlás válogatott Bánfi távozott Békéscsabáról, s a helyette a Honvédből érkezett Zsinka János csatársorba állításával végül is a 10. helyen kötött ki a gárda.

Hogyan értékeli a csapat őszi teljesítményét, mi az oka a gyenge hazai mérlegnek?

A gyenge hazai szereplés okát abban látom, hogy kevés a csatár vérértékes játékos, aki váratlan megoldással létszámförlényt tudna biztosítani az ellenfél térfelén. Hazai pályán 9 pontot gyűjtöttünk, míg idegenben 3 győzelemmel és egy döntetlennel 10 pont-hoz jutottunk. Idegenben minden találkozó a gátlásoktól megszabadulva önmagunkhoz mérten jól játszottunk. A zárt védekezésre alapuló, biztonságos játékból történő gyors ellentámadások eredményre vezettek vendéglátóink ellen. Sajnos itthon felállt védelem ellen sokszor óvatlanok voltunk, ezért nyitottá vált védelmünk, és így gólokra kaptunk.

Csapata túlzottna a biztonságra, a védekezésre összpontosít. Miért csak egy csatárral játszik a Békéscsaba?

Meggyőződésem szerint a jó védelemre kell felépíteni a támadójátékot. Szerintem az egy csatáros játékkal is eredményesen szereplünk.

Zsinka, aki rendszerint elől tartózkodott, mentesült a védőfeladat alól, beváltotta a hozzáfűzött reményeket. A labdaszerzés után viszont új szisztéma szerint támadunk, ilyenkor mindenkinek kötelező előre menni. Sajnos igen alacsony a csapat, kevesen fejlenek jól, így hiába rúgtunk a mérkőzések jó részén több szögletet, mint az ellenfél, kevés gólt szereztünk.

Megéri-e má labdarúgónak lenni Békéscsabán? Mennyit fizetnek a győzelemért?

Egy győztes mérkőzés után 360 ezer forint a csapat prémiuma. Hazai döntetlenért 120 ezer, idegenbeliért 180 ezer forint jár. Rögtön hozzáteszem, az adórendelet miatt ennek az összegnek a felét kapják differenciáltan a teljesítmény szerint kézzhez a játékosok. A legtöbb alapfizetése Gulyás kapusnak van, 9000 forint havi bruttó munkabérből kell eltartania a téli hónapokban április elejéig kétgyermekes családját. Ma szóba kerül a profi-amatőr kérdés. Véleményem szerint Békéscsabán nem lehet gond

18-20 játékos eltartása a gazdasági egységeknek. De ha a fele amatőr lenne a játékosoknak, az eredményességet nem befolyásolná, a fiatalokat, akiknek sok a pótolnivalójuk, azért mindenképpen visszavetné a fejlődésben.

Az őszi folyamán az öt vereség után felmerült, hogy esetleg távozik a kispadról. Haász Sándor, Sárosi László, Pataki Tamás nevét mondogatták a szurkolók mint lehetséges utódokét.

Természetes, hogy felmerült ez a kérdés. Kértem a segítséget a szakosztályvezetéstől, hogy ki tudjam vinni a csapatot a kátyúból. Ez végül is sikerült, de nem az illetékesek segítségével, hanem a játékosok hozzáállásával, eredményességével.

Önt a labdarúgó szakosztály vezetője komolyan megkritizálta, sőt szakmai kérdésekben is elmarasztalta. Mi erről a véleménye? A társadalmi vezetők véleményét elfogadja-e?

A hazai mérkőzések eredménytelenségét tekintve jogosak az észrevételek, ám a szakosztály vezetőjének kinyilatkoztatásával nem értem egyet, ugyanis a szakosztály vezetőségi ülés napirendi pontját sem közölte előre velem, így nem is tudtam rendszeresen felkészülni rá. Szakmai hozzáértésemet a labdarúgás és az egyesület iránti alázatomban olyan emberek kritizálták, akiknek a szakmáról, a játékról maximum halvány sejtéseik lehetnek.

Szurkolói szinten értenek a focihoz?

Ezt nem nekem kell eldönteni. Ítélt meg mindenki maga. Egy biztos,

nem bíztak bennem és a csapatban. Korábban Egerben edzőm volt az aranycsapat tagja, Hidegkúti Nándor és Kovács Ferenc, volt szövetségi kapitány. Tőlük sokat tanultam.

Az utóbbi hónapokban anyagi gondokkal küzd az Előre Spartacus. Nyolc játékos szerződése a nyáron lejár, mindez újabb problémát vet fel. Hogyan ítéli meg a békéscsabai labdarúgás jövőjét?

Ha gyorsan nem lépünk az önállósodás, az önálló bankszámlavezetés útjára, könnyen Kaposvár sorsára juthatunk. Meg kellene mondani végre, mennyi a felhasználható pénz, így tudnánk tervezni a jövőre nézve. Most a már hónapok óta tartó bundaügy miatt nem nagyon jelentkeznek a szponzorok. A békéscsabai labdarúgás útja az utánpótlás-nevelés, amelyért komoly áldozatra van szükség. Javítani kellene a feltételeket a fiatalok nevelésében. Ma havi 3 ezer forintért nem lehet követelni az utánpótlás edzőktől sokat. Gyökeres változtatásra van szükség ezen a területen Békéscsabán. Ami a játékosok szerződését illeti: Gulyás iránt külföldről érdeklődnek. Ő az, aki ezt megérdemli. Megfelelő helyetteséről gondoskodni kell, olyan kapusra van szükség, aki egy szezonban 6-8 pontot tud hozni. A többiekkel rövidesen le kell ülni tárgyalni a hogyan továbbról. Bízom abban, a tavasszal jobb teljesítményt nyújtanak a nyáron idekerültek: Takó, Major L., Major S., és Kemenes.

Verasztó Lajos

Abban semmi meglepő nincs, ha két különböző versenytárgyat művelő sportoló lép frigyre. Már ritkább az egyazon sportágon belüli házasság, az pedig egészen bizonyos, hogy Magyarországon a múlt évig nem volt példa súlyemelők egybekelésére. Tavaly azután megtört a jég: egy erős férfiú – a szülői olimpián kategóriájában ötödikként zárt Buda Attila – és a gyengébb nem egyik igen erős képviselője – Földi Csilla, a többszörös Európa-bajnok, az olimpiai bajnok Földi Imre lánya – esküdt egymásnak örök hűséget.

Az ifjú asszony az idén került igazán az érdeklődés középpontjába. A magyar súlyemelés első olimpiai bajnokának, Földi Imrének a lánya az évközi versenyeken egyre biztatóbb formát árukt el, hogy azután a november végi manchesteri vb-Eb-ről három kontinensbajnoki aranyéremmel térjen haza. Mégsem volt és ma sem igazán elégedett magával.

Már hogy is lehetnék – fakadt ki. Hiszen a világbajnoki dobogóra is felállhatam volna, ha néhány dekával könnyebb vagyok! Nagy lehetőség úszott el, mert a negyedik és a harmadik is ugyanannyit szakított mint én, s nekem mégis csak az ötödik hely jutott.

És mi van akkor, ha hiába fogyasztja le a „felesleget”, mert annyira le-

„Belföldi” érdekesség

Súlyemelő házaspár

gyengül, hogy netán éppen az erőtlenség miatt nem sikerül a bronzérmes produkció?

Ez is elképzelhető, de a tény mégis az, hogy testsúllyal veszítem...

Azért vigasztalhatja az a tudat, hogy a legkönnyebbek, a 44 kilósok között az öreg kontinens legerősebb női súlyemelője lett – úgy, hogy öt kilóval megjavította az országos csúcsot és a kategória Európa-rekordját is. Ami éppen Földi Csilla nevéhez fűződött mindkét fogásnemen, s az összetételben is!

Hát igen, a teljesítménnyel végül is meg voltam elégedve, hiszen az 57,5 és a 72,5 kg világversenyen most sikerült először.

Mennyi tartaléka van még, hány kilót javulhat, s az mire lehet elég? – hangzott az újabb kérdés, amire a „szakmában” ugyancsak jártas férj válaszolt.

Csilla az idén tavasszal kezdett el felkészülni a BKV Előrében Pál József

tanár úrral, aki mellel Moszkvában olimpiát nyert Baczakó Péternek is edzője volt. A közös munka nyomán nagyot fejlődött, technikailag is előbbre lépett, s úgy látom, hogy azóta harcosabb, célratörőbb lett. Ami pedig a tartalékát illet, szakításban öt, lökésben pedig még legalább tíz kiló „van benne”. Ha ezt produkálni tudja a jövő évi Európa-bajnokságon, ismét a dobogó tetején a helye.

Buda Attila prognózisát megerősíti Földi Csilla is, aki 3 éve, tehát kezdetől az Oroszlányi Bányász színeiben versenyez. Hogy meddig még?

Az bizonyos, hogy a jövő évet nagyon keményen végigdolgozom – mondta a 21 esztendőes fiatalasszony. – A folytatást majd meglátjuk. Nagyon fiatalok vagyunk mindketten, tehát gyerek felnevelésére még van időnk, meg aztán nem szükségszerű, hogy az ember szülés után felhagyjon a sporttal, a versenyzéssel.

Az amerikai női súlyemelő válogatottak között például többségben vannak azok, akiknek egy-két gyermeke is van már, mégsem gond számukra a magas szintű sportolás. Mindenesetre a közeljövőben számomra a súlyemelés marad a középpontban, mert az éremgyűjtéshez igazán kedvet kaptam Manchesterben.

Civil a pályán

Új sportminisztérium Romániában

Romániában a Nemzeti Megmentés Frontja új sportminisztériumot hozott létre, s egyúttal megszüntette a Nemzeti Testnevelési és Sporttanácsot, amely eddig tulajdonképpen sportminisztériumként működött. Miniszternek Mircea Angelescut, a Román Labdarúgó Szövetség korábbi elnökét nevezték ki. Ő az első civil ember, aki a román sporthatóság élén áll. Angelescu két helyettese Cornea Dinu, a labdarúgó-válogatott egykori csapatkapitánya és Mihai Ispas volt rögbijátékos.

Ispasról tudni kell, hogy hősiessénc harcolt a forradalom napjaiban, az első között rohanta meg a kommunista párt központi bizottságának épületét.

Ugyancsak bukaresti hír, hogy a román labdarúgó hatóságok áldásukat adták Miodrag Belodedici szerződésére a belgrádi Crvena Zvezdához. Ugyanakkor a kiváló háttvédet tárt karokkal várják a válogatottba, szeretnék, ha játszana az olaszországi világbajnokságon.

Hat gól, több mint félmillió forint

Bölöni ráért, Détári nem

A csípős hideg ellenére mintegy ötezer néző volt – adományaival és jelenlétével – tevékeny résztvevője annak a szilveszteri jótékony célú labdarúgó-mérkőzésnek, amelynek bevételét a szabad Románia támogatására ajánlották fel a rendezők. A Népsport által kezdeményezett Budapest–Vidék összecsapáson pályára lépett a magyar futball színe-java, külföldről is számos kiválóság érkezett haza, hogy játékaival, s pénzadományával segítsen a szomszéd országnak.

A játékosokat Szepesi György mutatta be, s pontban 12 órakor, a déli hangszó jelére sorakozott fel a közép-kör mentén a két együttes. Elhangzott a Himnusz, majd a kezdőüdvözlést Bodola Gyula, az egykori 61-szeres magyar és román válogatott végezte el. Buzánszky Jenő játékező sárga lapra ért, a bíró két segítője Mészöly Kálmán és Nagy Miklós volt. Budapest csapatában 11-es számmal ott volt Bölöni László, a 108-szoros román válogatott labdarúgó, aki – mint a Telesport szombati adásából kiderült –, átutazóban tartózkodik Budapesten.

(Bölönitől a szünetben interjút kért Papp István, az MTI munkatársa.

– Boldogan tettem eleget a szervezők kérésének, örülök, hogy játékkal valamit segíthettem hazámon. Egyébként híftón hajnalban indulok haza, Marosvásárhelyre meglátogatni a rokonságot. Nagyon várom már a találkozást velük, sokat idegeskedtem, hogy vajon hogyan vészelték át az elmúlt hetek eseményeit. Nagy élmény volt ez a mérkőzés, megható a közönség szeretete. Még egyszer köszönöm, nekik is és egész Magyarországnak a segítséget – mondta Bölöni László.)

Megint Détári... megint Döme... S megint – az utóbbi hónapok gyakorlatának megfelelően – negatív színen. A szilveszter délből megrendezett jótékonyági mérkőzésen – mivel nem vállalta a játékot, a bulit – jobban tette volna, ha ki se szagol a Hungária körútra. Vagy ha mégis megteszi, akkor sérültet jelent. „Nem érek rá” válasza egyenesen ötleplezés, hiszen megjelent az MTK pályán, valószínűleg az első félidőt a lelátón nézte.

A lemondás, az esetleges elcsúszás ténye hüen tükrözi Détári és a magyar közönség kapcsolatára jellemző fokozatos elhidegülést. Amiért gyanítom nem az ezerfejű Cézár tehet, amely, mint az Eintracht Frankfurt-hoz szerződött magyar játékosról szuperlatívuszokban beszélt, de kénytelen volt hangot váltani, akkor amikor a Görögországból a válogatottba – nemegyszer kerékkötőként – hazatért Détáriról megállapíthatta: ez a Détári nem az a Détári. A Steaua ásza, Bölöni ráért, ő nem. Ez az egy futballtudástól egyébként független momentum érzékelteti, hogy melyikjük a nagyobb fuballista...

– bégyé –

Budapest–Vidék 3–3 (3–0) Hungária körút, 5000 néző, V.: Buzánszky Jenő.

G.: Kovács K. (8. p.), Fischer (33. p.), Kékesi (43. p.), illetve Balla (50. p.), Turtóczky (53. p.), Burcsa (77. p.).

Budapest: Andrusch – Simon, Híres, Lőrincz, Szijjártó – Bognár Gy., Rubold, Bölöni – Kovács K., Fischer, Esterházy. Csereként játszott: Józsa, Brockhauser, Sallai S., Limperger, Mészöly, Garaba, Kincses, Balog T., Katona, Kékesi, Dzurják, Bodonyi, Kénoszt, Kuti, Gyimesi L.

Vidék: Bodnár – Talapa T., Kardos, Bognár Z., Csima – Gyimesi A., Turi, Urbányi – Zsinka, Lovász, Lehota. Csereként játszott: Koszta, Petry, P. Nagy, Kiss I., Turbék, Lakatos, Márton, Szemere, Udvardi, Kuttor, Krausz, Megyeri, Balla, Handel, Burcsa.

(A szünetben nagy volt a sürgősforgás a két öltözőben és a folyosón, egykori és jelenlegi válogatott labdarúgók használták fel az alkalmat, hogy elbeszélgessenek egymással. A budapesti öltözőben ott volt Détári Lajos is, aki szintén hazaérkezett Görögországból az ünnepekre, viszont furcsa volt, hogy nem játszik. Az MTI munkatársának kérdésére, hogy miért nem, nemmes egyszerűséggel csak ennyit mondott:

– Mert nem érek rá...)

Az első a fővárosiaké, a második félidő a vidékieké volt. Az 50. percben a szinte teljesen ismeretlen dömsödi Balla szépített ügyes góllal, majd az 53.-ban a veterán Turtóczky, az egykori MTK-középpályás talált a hálóba, s ezzel kiérdemelte a szurkolók tapsát. A 77. percben Burcsa egyenlített ki, s ezzel be is állította a végeredményt.

Kulissza

A szülői tizenegy aranyhoz méltóan zárta az 1989-es évet a magyar élsport: a különböző világversenyeken az ifjúságiaknál kezdve a juniorokon át a felnőttekig 100 világ bajnoki érmet gyűjtöttek a magyar színek képviselői. Ebből 35 a felnőtt Világ- és Európa-bajnokságokon szerzett aranyérmek száma. Dicséretes dolog, remek ténykép a pártoknak, amelyek a sporttal, sportpolitikával csak most kezdenek majd el igazán mélyen, a terület specifikus vonásaira való tekintettel foglalkozni.

Száz érem, ám örömünk mégsem lehet teljes. Nem lehet, mert a népszerű labdajátékokban (labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, vízilabda, röplabda, asztalitenisz, tenisz) hagyományainkhoz méltatlan, már-már szánalmas szerepet játszottunk. A technikaiakkal együtt a felsoroltaknál több egyéni sportágban arattunk babérokot, de mégis savanyú, mi több... már kesernyész ízű is az a bizonyos szőlő. A labdajátékok eredménytelensége, a nézőriogató színvonalatlanság cseppet kezelhető egy-egy sportág belügyeként. A tömegszórázó (a mai stádiumban persze inkább tömegbosszantó) sportágak hosszú távú pangása, dekonjunktúrája – véleményünk szerint – egész magyar sportnak nagy károkat okozna. (Tudom, az egyéni sportágak jeles hazai képviselői nem feltétlenül osztanák véleményemet, mert anyagi és erkölcsi elismerésüket az idehaza „labdázgatókhoz” képest méltánytalannak tartják – nem ok nélkül.)

De lehetnek valamilyen halovány reményeink a labdás kibontakozásra? Erre aligha, hiszen az utánpótlás milyensége nem ad módot a kapitányoknak, a szakvezetőknek a vértömlesztésre, a minőségi cserére. A kibontakozás helyett amolyan büfelejtő pillanatnyi sikereket várhatunk, amiből nem érdemes, nem szabad a teendő elkendőzésére sarkalló mélyebb pozitív következtetéseket levonni. (Van azért kivétel is, ami ez esetben is arra jó, hogy a „szabályt” erősítse. Ha ugyanis a férfi kézilabda

válogatott a világbajnoki ezüst és az olimpiai negyedik hely után az idén tavasszal a csehszlovákiai világbajnokságon is „csinált valamit”, akkor őket még véletlenül sem szabad egy kalap alá venni a többiekkel – talán egy kisebb kudarc esetében sem, hisz náluk az utánpótlás, a hátszág sem olyan szegényes.)

A pillanatnyi sikerek bekaszírozása nem, de a kibontakozás – az olimpia egyéni sportágakéhoz hasonlóan műhelymunkát igényel.

Ami nem elsősorban pénzkérdés, mint ahogy egyes sportvezetők, edzők és egyéb funkcionáriusok a sikertelenségük leplezésére (is) nyilatkozzák. A többcsatornás finanszírozási rendszerben ugyanis még egyáltalán nem járnak rosszul a labdás kedvencek, mondhatni, hogy privilegizáltak a helyzetük.

A láthatatlan, különböző fedőnév alatt futó pénzek nem az öttusához, nem a sportlövőhöz, az úszóhoz, hanem hozzájuk jutnak el. Amelyekből cseppet sem rosszul élnek a labdás sportágakban ténykedők.

Aligha valószínű, ha az állami sportvezetés a rendelkezésére álló fokozatosan inflálódo kevéssé még többet juttatna a labdajátékokhoz, akkor két éven belül közelébe kerülne a jugoszláv kosárlabdának, kézilabdának, vízilabdának, vagy a futballnak és az asztalitenisznek.

Lám, a jugókat csodáljuk a világszerte népszerű sportágakban mutatott prosperitásuk miatt. Pedig ők valószínűleg nem szereztek az elmúlt év világversenyein száz érmet. De például kosárlabdában megint leoktatták a világot. Meg más sportágakban is a világsajtó első oldalára került. Micsoda különbség!...

Tekintettel arra, hogy pénzügyileg a jugoszláv sport sem maga a tejjel-mézzel folyó Kánaán, a világsiker titka inkább szűkebb és tágabb értelemben vett sportszakmai, mintsem finansziális.

Bálint Gy.

„Bejött” a 13-as szindróma

Temesvári veresége

Az ausztráliai Brisbane-ben megkezdődött a női tenisz körverseny-sorozatba tartozó viadal, amelynek összpénzdíja 150 000 dollár. A tengerentúlon portyázó Temesvári Andreát a rajt előtt a 13. helyen emelték ki, s ez a „13-as” balszerencsés új év kezdetet jelentett a neves játékos számára. Az első fordulóban ellenfele a „jegyzetek” között nem található ausztrál Rachel McQuillan volt, akitől sajnos súlyos vereséget szenvedett, 6–1, 6–1-re kapott ki, s ezzel ki is esett.

*

Az ösztendő és az újévet összekötő csapattornát az ugyancsak ausztráliai Perth-ben meglepetésre nem az 1. helyen kiemelt Egyesült Államok, hanem a 2. helyre állított Spanyolország nyerte. A döntőben John McEnroe képtelen volt a papírfomat igazolni Emilio Sanchez ellen, a férfi egyest a spanyolok „áza” 5–7, 7–5, 7–5-re nyerte. Ezután a vegyes párosban McEnroe Pam Shriver oldalán 6–3, 6–2-es győzelemmel egyenlített, ellenfelük a két Sanchez, Emilio és Arantxa volt. A döntés a női egyesre maradt, amelyet az egyre jobban formába lendülő Sanchez 6–3, 6–3-ra nyert meg Shriver ellen, így a végeredmény: Spanyolország–Egyesült Államok 2–1.

Trabantot futott újévre

Az ösztendőben kezdődött, s az újév első perceiben zárult a hagyományos szilveszteri futóverseny. A férfiak közül a leggyorsabban a salgótarjáni Kadlót Zoltán tette meg, míg a nők mezőnyéből az Ú. Dózsát képviselő Rác Katalin a 3500 métert. Mindketőjük számára a lehető legjobban kezdődött az újesztendő, hiszen Kadlót egy Trabant személygépkocsi indítókulcsát vehette át, míg Rác Kati egy kétszemélyes, kétételes franciaországi tengerpárti üdülésre feljogosító ajánlékatalványt.

TOTO

1. Ascoli-Genoa	x
2. Bari-Milan	2
3. Atalanta-Fiorentina	x
4. Verona-Cesena	2
5. Bologna-Roma	x
6. Ancona-Reggina	x
7. Catanzaro-Pescara	2
8. Licata-Coma	x
9. Triestina-Cagliari	1
10. Monza-Foggia	x
11. Pisa-Padova	1
12. Reggina-Parma	2
13. Messina-Torino	1
Pluszmérkőzés:	
14. Lazio-Napoli	1

Köszöntjük

ÁBEL

nevű olvasóinkat.

Ószövetségi név, talán héber eredetű, ez esetben a jelentése lehet, mulandóság. A német Adalbertnek is van Abel becéző formája, ez azonban a magyar név származását nem érinti.

Ez a dátum Nagy Szent Vazul püspök, egyháztanító napja. A népi kalendárium szerint Makár napja, Jézus nevenapja. A Mura-vidéken azt tapasztalták, hogy ha ezen a napon hideg van, éjfélkor megszólalnak az állatok, hallani és érteni lehet őket. Bácska, Baranya, Szlavónia, Szerémség földművesei, gyümölcsstermesztői szerint ha derült az idő, jó lesz a gyümölcsstermesztés. A sokéves tapasztalat azt mutatja, hogy amilyen az időjárás, olyan hőmérséklet és csapadék, olyan idő várható szeptemberben. Topolyán az adós reménytelen, sohanapján esedékes fizetésére szokták mondani: „No, ez majd csak Jézus nevenapján fizet neked!”

Nap két: 7.32 órákor
nyugszik: 16.04 órákor

Hold két: 10.15 órákor
nyugszik: 22.19 órákor

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a Budapesten megtartott decemberi hatoslotó-sorsoláson a következő nyerőszámokat húzták ki:

7, 11, 12, 16, 18, 39.

A pótszám: 36.

Ruttkai Éva- emlékdíj átadása

A Vígyszínházban átadták a Ruttkai Éva-emlékdíjat, amelyet – a színészek titkos szavazásával – az idén Darvas Iván kapott. A művész a díjat Patrick Süskind A nagybögő című színdarabjában nyújtott alakításával érdemelte ki.

Mérsékelt igény a ruházati cikkek iránt

A Kereskedelmi Minisztériumban elkészült a jelentés a fogyasztási cikkek 11 havi forgalmáról. Eszerint a kiskereskedelemben január elejétől november végéig 726,3 milliárd forint értékű árut értékesített, ez az összeg folyóáron 16,7 százalékkal több mint az elmúlt év azonos időszakában, összehasonlítható áron, mennyiségében azonban 0,8 százalékkal kevesebb a tavalyinál.

A lakosság élelmiszerekből a tavalyival azonos mennyiséget, vegyes iparcikkekben 2,5 százalékkal többet, ruházati termékekből 13,4 százalékkal kevesebbet vett, mint az elmúlt év első 11 hónapjában. A vendéglátás forgalma 8,1 százalékkal maradt el az egy évvel korábbitól.

A nagykereskedelmi beszerzések értéke 9,2 százalékkal, az eladásoké ennél valamivel gyorsabb ütemben, 14,1 százalékkal bővült. Ezen belül azonban a hazai forrású vásárlások mérsékeltten, mindössze 6,1 százalékkal nőttek, az import azonban továbbra is dinamikusabban bővült, 11 hónap alatt 24,2 százalékkal. A behozatal az átlagosnál lényegesen nagyobb mértékben növekedett, műszaki árukból, – 68,3 százalékkal – és építőanyagokból – 38,8 százalékkal.

A fogyasztási cikk kereskedelem készleteinek értéke november 30-án

150,3 milliárd forintot tett ki, ez az összeg 34,3 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban. A készletnövekvény 87,6 százaléka a vegyesiparicikk-kereskedelemben halmozódott fel.

A novemberi áruellátásról a jelentés megállapítja: a kínálatot alapvetően a hó közben életbe lépett élelmiszerkiviteli tilalom határozta meg, amely egyrészt javította a hazai lakosság vásárlási körülményeit, másrészt azonban előidézte a készletek növekedésének. A felhalmozódott élelmiszerkészlet egy részét árengedménnyel értékesítették a vállalatok.

Változatlanul mérsékelt az igény a ruházati cikkek iránt. Mindössze a gyermekruházati cikkekkel élénkült valamelyest a kereslet a közelgő ünnepekre való tekintettel. Novemberben több kereskedelmi cég jelentős mértékű – 30–70 százalékos – engedményes akciót szervezett, a kedvezményes áruk köre a helyi keresettől függően szinte naponta változott.

Novemberben a vegyesiparicikk forgalma valamelyest lelassult, a kereslet-kínálat helyzete nem változott lényegesen.

A tüzelőanyagok kínálata ország-szerte jó színvonalúnak minősíthető, javult az ellátás a borsodi szénből is.

Külföldön tartja népszerűségét

Gorbacsovot választották az „Év Emberévé” – immár másodikban – a BBC közvélemény-kutatásának résztvevői. A részeredményeket még nem hozták nyilvánosságra, de annyi már kiderült, hogy a szovjet államfő háromszor annyi szavazatot kapott a britektől, mint a második helyezett, Sir Anthony Meyer walesi parlamenti képviselő, aki december elején ellenjelöltként indult Margaret Thatcherrel szemben a konzervatív párt elnöki posztjáért vívott harcban. A népszerűségi verseny harmadik helyezettje Károly walesi herceg, a trónörökös.

Az év végi közvélemény-kutatás egyik érdekessége, hogy Margaret Thatcher brit miniszterelnök asztalján, aki az „Év Asszonya” cím tulajdonosa lett, a férfiak versenyében is kapott három szavazatot.

„Az Évtized Politikusa” versenyt – amelyet két kisebb brit tévétársaság indított – holtversenyben nyerte Mihail Gorbacsov, Margaret Thatcher és Ronald Reagan.

A szovjet vezető nemcsak a britek, hanem a franciák szimpátiáját is kivívta. A Le Figaro című lap és egy párizsi közvélemény-kutató intézet december 7–12 közötti körkérésére a franciák 69 százaléka szintén Mihail Gorbacsovot nevezte az „Év Emberének”.

A Közlekedési Főügyelet közleménye

Megalakult a Szállítási Kuratórium, mely a segélyezésben érintett egyházi és más szervezetek, pártok, valamint a Közlekedési Főügyelet részvételével jött létre, a szervezeti felépítés és szétosztás érdekében.

A kuratórium december 30-án a munkáját megkezdte. Továbbra sem javasolja a lakosságnak az egyéni kiutazást a havas útviszonyok és a közbiztonság helyzete miatt. Kéri, hogy segélyét – elsősorban pénzben – a már ismert szervezetekhez, illetve számlaszámokra juttassa el. Ők gondoskodnak annak biztonságos eljuttatásáról és területileg is összehangolt elosztásáról.

Ajándékkötvény az ÁB-bébiknek

Az 1990-es esztendő első napján nulla és egy óra között mindössze 8 csecsemő született az országban, 2 Budapesten, 6 vidéken, közülük 5 fiú és 3 lány.

Az Állami Biztosító központjában ezúttal 29. alkalommal sorsolták ki az ajándék életbiztosítási kötvényeket az első órában születettek között. Egy fővárosi és négy vidéki újszülött nevét húzták ki újév hajnalán a szerencskerékből. Ők az idei ÁB-bébik, akik az 50 ezer forintos Életút kötvényre 2008-ban a jelenlegi garantált 7 százalékos kamattal számolva, 169 ezer forintot vehetnek majd fel. A biztosító befektetéssel hasznosítja az összeget, így a kamat, azaz a végösszeg ennél is nagyobb lehet. A kötvényeket és az ajándékokat az Állami Biztosító munkatársai újév napján adták át. A szerencsés nyertesek: Budapesten a pomázi illetőségű Leidinger Andrea, a Dunaújvárosban született Simon Gergő, a veszprémi Jákló Bence, a békéscsabai Frankó Krisztina és Gellai Hajnalka, aki Gyomaendrődön született.

Korábban csak két csecsemő – egy budapesti és egy vidéki újszülött – kapott életbiztosítási kötvényt. Most, január 1-jén esedékes, hogy az 1972-ben született budapesti ifjabb Boda László és a Bács-Kiskun megyei Kiss Ágnes felvegye a 28 ezer forintot a 18 évvel ezelőtt kapott kötvényre.

Zsivkov internacionalizmusa

Zsivkov 1963-ban kezdeményezte, hogy Bulgária 16. köztársaságként csatlakozzon a Szovjetunióhoz, Hruscsov azonban elutasította a bolgár vezető elgondolását. Erről a Narodna Kultura című bolgár hetilap jelentetett meg cikket legfrissebb számában.

Az írás szerint Todor Zsivkov a BKP Központi bizottságának 1963. július 31-i ülésén vetette fel a Szovjetunióhoz való csatlakozás gondolatát, amelyet a testület támogatt. A bolgár vezető azzal érvelt, hogy Bulgária fejlődése elképzelhetetlen a Szovjetunió nélkül, és szükség van a két ország közötti szorosabb gazdasági kapcsolatokra.

Zsivkov 1964 februári moszkvai útján terjesztette elő Hruscsovnak a csatlakozásról kialakított bolgár elképzelést, de Hruscsov elutasította az ajánlatot, mondván, hogy ez nem a bolgár nép ügye, hanem nemzetközi politikai kérdés.

A Narodna Kultura cikkírója eredményét fejezte ki, hogy a pártarchívumban fennmaradtak olyan dokumentumok, amelyek alapján majd el lehet dönteni, komolyan akarta-e a csatlakozást Zsivkov, vagy csak a nagyobb mérvű szovjet gazdasági támogatás elnyerésének reményében vetette fel a gondolatot.

Körzeti rendőrállomások Pécssett

Körzeti rendőrállomásokat hoztak létre Pécssett. Az új szervezeti egységek január elsején kezdik meg működésüket a város négy különböző pontján: a belvárosban, a gyárvárosban, a kertvárosban és az uránvárosban. A negyvenes-ötvenes létszámú állomásoktól azt várják, hogy a lakossággal kialakított közvetlen és rendszeres kapcsolat révén eredményesebbé válik a rendőri munka, javulni fog a közrend, erősödik a közbiztonság, hatékonyabb lesz a bűnmegelőzés és a büntelődés.

Az országban elsőként a 180 ezer lakosú baranyai megyeszékhelyen alakították ki az új rendőri szervezetet. Előzőleg lakossági fórumokon mutatkoztak be a rendőrállomások, s adtak tájékoztatást működésük elveiről és gyakorlatáról. A pécsi polgárok érdeklődéssel és várakozással fogadták a rendőrség újítását. Egyelőre kísérleti jelleggel dolgoznak a területi egységek. Egy év múltán – amennyiben beválik a pécsi modell – más nagyvárosokban is alkalmazni fogják ezt a rendszert.

A városi rendőrkapitányság büntügyi és közbiztonsági személyi állományának háromnegyede ezentúl a rendőrállomásokon teljesít szolgálatot. Allandó éjjelnappali ügyeletet vezettek be. Az átszervezéssel egyszerűbb és közvetlenebbé vált a rendőrfőnökök korábbi többfokozatú, áttételes irányítása is.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest 141-4655
Szekszárd (74) 16-277
Paks (75) 11-173

Pécs (72) 41-580
Dombóvár (74) 66-779
Tolna (74) 40-476

Gerjen (75) 37-060

APRÓHIRDETÉS

Frissen átképzett alapkülső vizsgával rendelkező adatrögzítő főállást keres. IBM-PC-re. Érdeklődni: 8-15 óráig (72) 11-254 telefonon.

„PALOTA Kőműves, Javító és Karbantartó Gmk vállalja kőművek belső szigetelését, bélésű szerelését közlekedőknek és magánszemélyeknek egyaránt, Budapesten és vidéken. Levélcím: 1043 Bp., Bán Tibor u. 11. Telefon: 189-6816.”

Fiatalkor, újrakezdők, vállalkozók figyelem! Szeretne üzletkötéssel, termékértékesítéssel, reklámmal, bizottsággal, marketinggel foglalkozni? Minderre lehetősége nyílik – tanfolyamok elvégzése után – külföldi kft-nél, hazai viszonylatban, másodállásban is! Jelentkezés: „Manager” jellegre a „Dátum” szekszárdi kiadójánál.

JUTALOM A BIZALOMÉRT

Napilapunk
új évfolyamot kezd,
s szeretne mindazoknak
külön kedvezményt adni,
akik hosszú távon is megtisztelik
bizalmukkal.

Ezért
aki egész esztendőre
megrendeli és kifizeti
a DÁTUMot,
annak visszatérítjük
a tizenkettedik hónapot,
azaz egyhavi előfizetést
ingyenesen adunk neki.

JUTALOM A BIZALOMÉRT

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve: .....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó): .....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja
díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező
kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül
az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

1675 Budapest, Pf. 133.

Megrendelőlap

Megrendelem az IGEN c. kéthetente
megjelenő lapot ..... példányban.
Kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Megrendelő neve: .....

Pontos címe: .....

Irányítószám: .....

aláírás

A megrendelőlapot felbélyegzett borítékban,
az alábbi címre kérjük feladni:
Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, Lehel u. 10/A. 1900
A lap közvetlenül is előfizethető
a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon.

FÉL ÉVE INDULT
A FIATAL KATOLIKUSOK
LAPJA AZ

ÚJ HANG
A MAGYAR SAJTÓBAN,
AMELY A POLITIKÁNÁL
MÉLYEBB KÉRDÉSEKRŐL
BESZÉL.

*Boldog
új esztendőt
kívánunk
minden kedves
olvasónknak és
megrendelőnknek!*

Babits Magyar Amerikai
Könyvkiadó Rt.

DÁTUM

Türelmetlen évtizedek

Megkezdődött évszázadunk utolsó évtizede, de nem azért, amiért akárki gondolhatja, hogy tudniillik '90-nek írjuk. Az elmúlt századokban ugyanis 1–100-ig tartott egy-egy évszázad, kivétel csupán a mi XX. századunk: ezt külön pápai engedéllyel nem 1901-ben kezdtük, ahogy illet volna, hanem már 1900-ban. Így azután az évtizedek sem az utolsó számként írt eggyessel kezdődnek, hanem a nullával. Azon már el sem merek gondolkodni, hogy mi lesz akkor, ha nem egyezik meg az emberiség abban, hogy a XX. század csak 1999-ig tartson, ne 2000-ig, ahogy az számtanilag helyes lenne. Ha csupán 2001-gyel kezdődne a XXI. század, ez lenne a világtörténelem leghosszabb évtizede. Persze, azt szokás mondani, meg kell érní, aztán majd meglátjuk. Vannak olyanok is, amelyekben már más is tapasztalhattak azokat, akik átéltek, vagy akikkel átélték. Aritmetikai csoda például, hogy nálunk, Magyarországon, az ötvenes évek 1949-ben kezdődtek, sőt, mások szerint már 1948-ban. Azt azonban, hogy mikor végződtek igazán, kinek-kinek pártállására bízom. Ismerek olyat is, aki szerint még mindig tartanak. Igaz, csak kicsit, de még tartanak. Körülbelül annyit, amennyit az a szöke paraszthajszál, amelyen a gazdasági Damoklész-kard fejünk fölött lengedezik, miközben legi(n)üm képviselők kásafúvása kavargatja körötte a szelet. Talán még megérjük, hogy Damoklész úr is megkönyörül rajtunk. Pedig a könyörületre nem érünk rá: itt egy újabb türelmetlen évtized, amely nullával kezdődik. Reméljük, ez nem duplázódik. S akkor kívánhatunk boldogulj-évet... #

Tragikus karnevál Berlinben

Tragédiába torkollott Berlinben az óév búcsúztatása. Kevéssel éjfél után a Brandenburgi kapu keleti oldalán leszakadt és a tömegre zuhant egy hatalmas tv-torony, amely egyenesben sugározta az újévi ünneplést. A balesetnek egy halálos áldozata van, a sebesültek számát háromszázra becsülik, közülük sokak állapota súlyos. A sérültek egy részét nyugat-berlini kórházakban helyezték el. A tragédiát feltehetőleg az okozta, hogy többen a képernyő állványzatán próbáltak felkapaszkodni a kapu tetejére. Amikor a konstrukción egyszerre nyolcvan volt, az nem bírta ki a terhelést és leszakadt. A mámoros ünneplésben egyébként legalább 400 ezren vettek részt, táncoltak, énekeltek, a két német állam zászlóit lobogtatták. A nyugati oldalon lévő kalapácsokkal és vésőkkel estek a falnak. Éjfélkor az üdvölgésbe robbanó petárdák és pezsgősüvegek dugóinak pukkanása vegyült. Többeknek sikerült felmászni a kapura, ahonnan olyan zászlókat lengettek, amelyekből kivágták az NDK állami címerét.

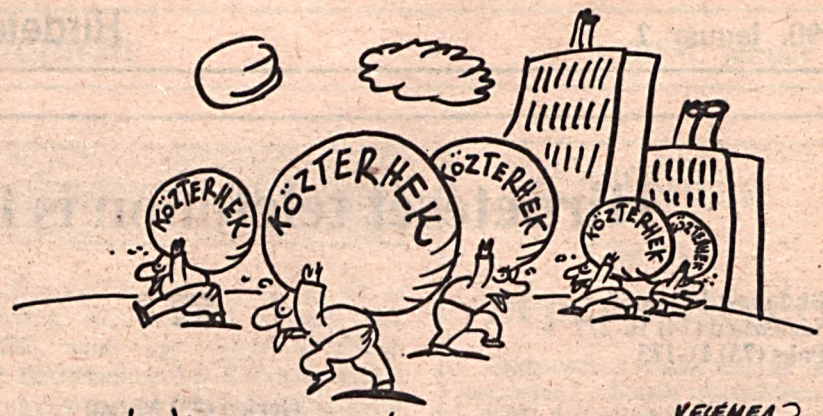
Gumibottal Jeruzsálemben

Eleddig példátlan méretű nemzetközi béketüntetőt tartottak szombat délután Jeruzsálemben izraeli és palesztin békeaktivisták. A mintegy 25 ezres tömeg „1990 legyen a béke éve!” jelszóval hatalmas emberláncot alkotva körbefogta az 5 kilométeres várfallal övezett óvárost, és követelte az igazságos, tárgyalásos rendezést, a megszállás felszámolását, a palesztin polgári lakosságra immár harmadik éve nehezedő sokoldalú nyomás megszüntetését. A helyszíni beszámolók szerint a kétezres létszámban felvonult rendőrség a Damaszkuszi Kapunál rátámadt a felvonulókra, könnygázgránátokkal, vízágyúkkal, majd gumibottalokkal is. Szemtanúk közölték, hogy gumilövedékekkel is lőtték a tömeget. A kórházak jelentése szerint emiatt legalább félszáz ember – közöttük 30 olasz asszony –, valamint fotóriporter, gyermekek sebesültek meg, többek állapota súlyos. Több mint harminc palesztint elhurcoltak. Teddy Kollek, Jeruzsálem polgármestere az egyébként engedélyezett békemegmozdulást már korábban nyilvánosan kritizálta.

Henri Matisse nyolc alkotását, köztük öt ismert festményét, két ceruzarajzát és egy linómetszetét lopták el ismeretlen tettesek az 1954-ben elhunyt nagy festő nizzai lakásából. A lopást a múlt hét végén fedezte fel Matisse egyik unokája a lakatlan és őrizetlenül hagyott házban. Az ismeretlen tettesek a rendőrség feltételezése szerint nem hivatásos képtolvajok, hanem „egyszerű betörők”, akik hasonló módszerekkel már a környék több más házába is behatoltak. A közlések szerint az általuk okozott kár 75 millió frank.

A betörők az esőcsatornán át jutottak fel az egyik emeleti ablakhoz. Kiszélesztették a zsalugátat, betörték az ablakot.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czako Sándor és dr. Tóttós Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szilávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadó postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapolvasási Irodánál (HELIIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIIR 215-96162 pénzforgalmi jelzetszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170.

BOLDOG ÚJ ÉVET MAGYARORSZÁG!

KELEMEN

Temetetlenül

Nagy könnyebbséget váltott ki Bukarestben az emigránsokra vonatkozó vasárnapi dekrétum, amelynek alapján félelem nélkül térhetnek haza a külföldre távozott személyek. Erre nemcsak azoknak van joguk, akik jelenleg is román állampolgárok, hanem azoknak is, akiket annak idején megfosztottak a román állampolgárságuktól. Nyugdíjra tarthatnak igényt, akkora összegre, amelyet külföldre távozásuk idején kaptak. Elsőbbséget élveznek majd a lakáselosztásnál azok, akik hajlandók idegen valutában fizetni a lakásért.

A Fronthoz közelálló források közölték, hogy a Ceausescu-házaspárt nem temették el, mert „a nép nem akarja, hogy román földben nyugodjanak”. Később hoznak döntést, hogy miként szabadulnak meg a két tetemtől; valószínűleg a Fekete-tengerbe szórják majd a hamvakat. A Romania Libera című lap egyébként vasárnap dokumentumot közölt arról, hogy a „nagy tudósna” aposztrofált Elena Ceausescu tízéves korában faképnél hagyta az iskolát, s nem is folytatta tanulmányait.

Vaszilev–Vagenstajn- frakció

A Bolgár Kommunista Párt elveti a demokratikus centralizmus elvét, mert ez a legnagyobb akadálya a párt gyökeres megújulásának, az alternatív álláspontok érvényre jutásának. Az ellenzékkel nemcsak párbeszédet akar folytatni, de a legfontosabb kérdésekben létrejövő megegyezés után kész koalíciós alapokra helyezni az ország kormányzását – ez derül ki egyebek között a BKP Központi Bizottságának ülésén elhangzottakból és ezek kommentárjaiból. A BKP-n belül formálódóban van egy csoportosulás – élén Nikolaj Vaszilev egyetemi docenssel és Anszel Vagenstajn filmrendezővel –, amely külön frakciót kíván alkotni. Véleményük szerint a BKP-ban nem egyesülésre van szükség, hanem elhatárolódásra azoktól az erőkötől, amelyek felelősek Bulgária jelenlegi válságáért, ám ennek ellenére tüntetően nem kívánnak lemondani vezető pozícióikról.

Dzsallabádban a tömeg „elüldözte a kommunista vezetést, a rendőrséget és a többi hatóságot” – jelentette a Reuter brit hírügynökség helyi újságírókra hivatkozva. A források szerint pénteken egy ember meghalt, 150 tüntető pedig megsebesült, amikor a rendőrség tüzet nyitott az azerbajdzsáni város pártbizottságát és rendőrkapitányát ostromlóira.

– A hatalom a nép kezében van – mondta Nadzsaf Nadzsafov újságíró a brit hírügynökségnek. A városban jelenleg nyugalom van.

Fehér sas újra koronázva

Egész napos, helyenként igen éles vita után a lengyel parlament alsóháza módosította az ország alkotmányát: a LEMP javaslatára törölték az alaptörvényből a párt vezető szerepét, a korábbi LEMP vezette koalíció alkotmányos kiváltságait. Az ország neve ezután – az eddigi Lengyel Népköztársaság helyett – Lengyel Köztársaság lesz, az ország címerében a fehér sas fejére visszakerül a királyi korona.

A Panamavárosban állomásozó amerikai csapatok egyik egysége behatolt Nicaragua panamai nagykövetének rezidenciájába és átkutatta az épületet. Antenor Ferrey nagykövetet és az épületben tartózkodó személyeket a katonák az utcára parancsolták és csak a házkutatás befejezése után engedték őket vissza a lakóépületbe.

Nicaragua a nemzetközi jog elveit sértő amerikai lépésre húsz amerikai diplomata kiutasításával válaszolt.

Holnap
számunkban
olvashatják,

mire jó az,
ha felderítetlen
gyilkosságokról
írnak könyvet